Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·—

Slovenski dom

Štev. 140. V Ljubljani, četrtek 23. junija 1938. Leto III

Mednarodni mladinski tabor pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II.

Doslej priglašenih: 15.000 fantov in deklet, 1500 narodnih noš, 35.000 drugih udeležencev

Razgovor s predsednikom pripravljalnega odbora g. Jožo Hvaleta

Ljubljana, 23. junija.

Od zidov in od razpaljenega asfalta puhti žehteča, neznosna prigrevica. Ljudje gledajo, kako bi s čim manjšim trudom čim več opravili. Naslanjajo se brez dela in vzdihujejo o vročini. Skoraj se ti ne ljubi migniti, komaj premikaš noge.

Vem pa za prostor, kjer že nekaj tednov kljub vročini in paleči sopari, ki se kakor mora vlega na telesa, struji živahen vrvež; ni miru, ni odmora, ni oddiha. Nekajkrat sem že bil zadnje čase tam, pa le za kratke trenutke; za zamujanje ni bilo prilike, vsaka minuta je tam dragocena. Koliko je tam ljudi, ki čakajo, da bodo postreženi: da bodo dvignili naročeno blago, da bodo kupili znake in taborne knjižice, da bodo dobili pojasnila in informacije na vprašanja, k jim niso kos. Stopil sem v lokal »Prosvetne zveze« prav ta čas, ko je bilo prvo popoldansko vrvenje v najživahnejšem toku. V drugem kraju, daleč tam ob policah sem zagledal nekoga, ki je pravkar govoril v telefon. Spoznal sem predsednika pripravljalnega odbora za mednarodni mladinski tabor v Ljubljani, Jožeta Hvaleta. Ko me je opazil, je naglo prišel k meni, brez dvoma prepričan, da bova kmalu opravila. Moral sem uporabiti vse govorniške, diplomatične in lisičje spretnosti, preden sem ga pripravil do tega, da je bil pripravljen stopiti z menoj malo v kraj — »samo pol urice«, sem dejal — na kratek zmenek o pripravah, na zmenek, ki naj bi mi zbral iz glasov, raztresenih po govoricah, po časopisju, po sporadičnih lastnih in tujih laičnih opazovanjih in dojmih, na še nejasni, široki zaslon bodoče, šumeče, po množicah, ki bodo mislile, hotele in čutile eno, oživotvorjene resničnosti — prve povezane obrise: da bi vstalo pred nami lice teh svečanih dni, ki stoje že tik prd durmi, da bi vsaj približno začutili atmosfero, ki jo bo izzvalo v našm mestu te dni navdušenje živih množic in mogočnost, ki bo ganila naša srca, da bodo radostno bila, da bo naše glave opojila s sladko, čudovito neodoljivostjo.

Stopila sva v senco pod zelene kostanje. In že sva bila vsa v živem pogovoru.

15.000 fantov in deklet

Začel sem brez tuhtanja kar s prvim, kar mi je prišlo v misel:

»Kako pa, gospod Hvale, koliko bo kaj na taboru naše organizirane mladine?« sem vprašal.

»Takole do 15 tisoč jih bo, sodeč po prijavah. Neorganiziranih pa je že zdaj prijavljenih nad 35.000 Razen tega pride v Ljubljano tudi preko 3000 inozemcev. Teh bi bilo dokaj več, ali kaj hočete; prav tam, kjer jih je bilo spočetka prijavljenih največ — že vem na kateri dve strani mislite, prav imate — so nenadoma nastopile razne izredne, povsem nepričakovane okoliščine, pa jih bo v Ljubljano prišlo dokaj manj kot jih je bilo prvotno najavljenih. Koliko bo narodnih noš, ste vprašali? Samo Zveza fantovskih odsekov in Vodstvo dekliških krožkov jih bosta postavila na noge dobrih osemsto; potem imamo pa še »Prosvetno zvezo«, ki jih ne bo dala prav nič manj. V vsakem primeru lahko računamo na dobrih 1500 narodnih noš. Presneto lepa številka, kajne? Fantovskih krojev bo v sprevodu nad 3000, deklet v popolnih krojih nad 1500; povrh tega pa bo še dobrih 3000 mladcev in prav toliko tudi mladenk. Za glavni dan, ko bo glavni nastop, bo v Ljubljano prišlo okrog 50.000 ljudi, ne računamo pa pri tem tistih, ki bodo prišli v mesto iz bližnje in oddaljenejše okolice na svojo pest. Nimate pojma, koliko dela ima stanovanjski odsek! Sicer imajo pa ti odseki povsod ob prireditvah hude preglavice. Zadnjič, ko je bila naša deputacija pri knezu namestniku Pavlu, je ta še posebej podčrtal, da si tudi Belgrajčani ob velikih prireditvah vprav s nastanitvenim vprašanjem najbolj belijo glave. **Še zdaj nam manjka približno 3000 sob,** vendar bomo to stvar že danes ali jutri regulirali, tako da bo stanovanj dovolj za vse. Slovenci znamo tudi takim stvarem najti pravega zdravila; ne govore zastonj o nas, da smo dobri organizatorji.

Spremenjeni Stadion

Res mnogo opravka smo imeli s preureditvijo »Stadiona«. Zgornji del, tam, kjer je tribuna, smo zdaj za prvi čas odpravili; v pobočja smo namestili betonirana stopnišča. Na vzhodnem koncu pa smo si za taborne dni pomagali z lesenimi po vsej dolžini fronte. Imamo pa na programu, da bomo že takoj po taboru pričeli z deli, ki bodo obrobju arene dali dokončen obraz: zabetonirali bomo prav ves krog. Mislim, da si prav lahko predstavljate, ker ste bili zadnje čase na Stadionu in ste si ogledali del, ki je zdaj zabetoniran, kako neprekosljivo impozanten bo pogled v Stadion takrat, ko bo dograjen ves venec, ki oklepa areno. Vsa adaptacijska in izboljševalna dela smo po oferti poverili tvrdki Gabrijelčič, ki je bila v izredno izdatni meri cenejša kot vsa druga podjetja, ki so se bila oferirala za izvršitev teh del. Nikakega dvoma ni, da si je s pritegnitvijo te tvrdke stavbna zadruga »Stadion« prihranila veliko stroškov, ki bi si jih bila sicer po nepotrebnem naprtila. Pripravljalni odbor je s tem dokazal, da je postopal premišljeno gospodarsko. — Tvrdka Gabrijelčič je lesena stojišča na vzhodni strani izvršila v zares rekordnem času, pri tem pa se je strogo držala vseh v pogodbi navedenih točk. Ta dela je nadzorovala in vodila po svojem strokovnem nadzorstvu in ob nadzorstvu zastopnika stavbne zadruge »Stadion«, g. inž. Suhadolca.

Stadion premajhen

»Kako pa ste zadovoljni s prostorom, ki ga ljudskim množicam nudi Stadion?«

»Bojim se, da nam bo vprav prostor na Stadionu delal preglavice, kajti verjetno je, da se bo izkazal vsaj na glavni dan za premajhnega. Dvomim, da bi utegnili spraviti vse množice, ki bodo ta dan hotele prisostvovati prireditvam na prostoru, ki ga imamo na razpolago. Čudno se to sliši, kajne? Rečem pa Vam, da se bodo moje besede potrdile! Prepričan sem, da bo moralo dokaj zamudnih ljudi na glavni dan ostati zunaj.«

Sprevod na glavni dan

»Kako se bo razvil sprevod in kje bo šel?«

»Podrobnosti itak veste, kakor tudi veste vse druge nujne malenkosti, ki jih dan za dnem objavljamo v dnevnem časopisju: kje bo prehrana, za katere ljudi, koliko bo stala ta ali ona stvar, kje bodo prenočišča za to skupino, kje za drugo, koliko stane ta reč, koliko ona, kdo bo v sprevodu prvi, kdo za njim in dalje po vrstnem redu. Vse te tisočere malenkosti smo zgostili v drobne, kratke stavke, jim dali debelo tiskane naslove, jih objavili po petkrat, desetkrat, tako da jih nihče ne more zgrešiti. Saj veste, v takem primeru je pravilo: rajši preveč ko premalo! Če kratko ponoviva »maršruto« sprevoda: Čelo bo na Vodnikovem trgu. Odtod bo šel sprevod pred šofijo, zavil skozi Stritarjevo ulico čez tromostovje na Miklošičevo cesto, kjer bo defilé pred knezom namestnikom Pavlom; na koncu bo krenil na Masarykovo cesto ter prišel po Dunajski cesti do Stadiona. Novost bo v sprevodu, posebnost; kolesarji, ki jih bo približno 2000, bodo vozili na čelu, po dva in dva (tako predpisuje cestno-policijski red) in sicer s hitrostjo 10—15 km na uro. Privozili bodo — vsaj taka je za zdaj naša kombinacija — od strani, najbrž s Kongresnega trga — ter se pred čelom sprevoda spustili navzgor po Miklošičevi cesti. Dolga vrsta bo to, seveda! Kaj takega si še drugod po svetu le malokdo lahko privošči.«

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Nepričakovan izid boja za svetovno prvenstvo v boksu:

Zamorec Louis je v 74 sekundi zbil Nemca Schmelinga

Newyork, 23. jun. o. Danes ob 3 zjutraj evropskega časa ali ob 10 zvečer ameriškega, se je v newyorškem Yankee-stadionu začel od vsega sveta pričakovani boj za svetovno prvenstvo v boksu. Gledalcev pri tem boju med Nemcem Maksom Schmelingom in amer. zamorcem Joeom Louisom je bilo okrog 100.000, ki so plačali ogromno vstopnino. Med občinstvom so bili vsi bivši boksarski prvaki Dempsey in Tunney, sin predsednika Roosevelta, veliko filmskih igralcev in dr. Čeprav je tri četrtine navdušencev prerokovalo zmago Nemcu Schmelingu, je bil izid boja drugačen: zamorec Louis je Nemca, o katerem so zlasti njegovi rojaki trobili v svet, da je nepremagljiv, takoj v začetku boja, v 74 sekundi s silovitim udarcem pobil na tla kakor vola. Boj so po radiu prenašali iz Newyorka po vsem svetu. V Nemčiji, kjer so zatrdno pričakovali Schmelingove zmage, je bil to neke vrste narodni praznik. Na javnih prostorih so bili postavljeni zvočniki, prav tako po vseh restavracijah in kavarnah. Potek boja so oddajale vse nemške radijske postaje, ki pa niso imele veliko posla, zakaj zgovorni nemški poročevalec, ki je napovedoval Schmelingu zmago v Newyorku, je v začetku druge minute umolknil in po kratkem premoru se je zaslišalo iz zvočnikov rotenje:

»Maxl, steh' auf, steh' doch auf,« nakar se je prenos končal.

Boj je po radiu poslušal tudi kancler Hitler v svoji vili v Berchtesgadenu.

Mnogo so govorili o slabi črnčevi formi. Nemci so tudi nocojšnjo noč pred bojem v radiu dve uri mnogo govorili o »Negerju« itd. Preveč je bilo »barociziranja«. Zamorec je prekosil vsa pričakovanja. Schmelinga je porazil v prvi rundi s knockoutom.

Pet minut po 22 (ob treh zjutraj po srednjeevropskem času) sta stopila v ring Louis in Schmeling. Razlika v teži: Schmeling 87.4, Louis 91.1 kg. Segla sta si v roke, vrhovni sodnik ju je pozval k redu in k upoštevanju športnih pravil, nataknila sta še rokavice — in že se je pričel dolgo časa težko pričakovani boj, ki je prinesel Louisu efektno zmago. Obdržal si je še naslov svetovnega bokserskega prvaka vseh kategorij, ki mu ga najbrž ne bo tako hitro utegnil vzeti noben boskar.

Potek: Po udarcu gonga je napadel Louis. Schmeling je poskusil z distančnim bojem, toda Louis je našel priliko, da je kmalu sforsiral boj iz bližine. Plasiral je tri kratke direkte, ki so po vsem videzu Schmelinga omajali. Schmeling je vrnil z efektnim, čeprav ne povsem jedrnatim upercutom. Louis je napadal, Schmeling se je branil in umikal ter pri tem pazljivo kril. Vendar spet dva zaporedna Louisova udarca, ki zadeneta v živo. Schmeling se umika. Kmalu bliskovito vrne, toda Louis je menda grajen iz lesa. Le otrese se, kakor bi se iznebil nadležne muhe. Občinstvo bučno bodri Louisa. Videti je, da ga to podžiganje prav pošteno priganja k naglemu obračunu. Zvit v dve gube, skrbno krit, pazi, da bo prišla lahko na vrsto njegova nevarna levica. Schmeling je videti kar nekam omotičen, raztresen, izgubljen. V 74 sekundi se nenadoma nepazljivo razkrije. Posledice so uprav katastrofalne. Louis udari strahovito in zbije Schmelinga na tla. Ena, dve... ali se bo dvignil? Ne! Do deset našteje sodnik v ringu. Konec! Neverjetno, — fantastično se zdi vsem: v prvi rundi — knockout!! Vrhovni sodnik razglasi Louisa za zmagovalca s knockoutom v 74. sekundi. Bučne ovacije Louisu. Sen je izsanjan, Schmelingova kariera zaključena. Dobro ve to tudi nemški speaker, ko zaključi newyorško reportažo. Konec... Po tako vestnih, dolgoletnih pripravah na ta veliki dan...

Ko so oba tehtali, so ugotovili, da tehta Schmeling 87.4 kg in Louis 90.1 kg. Zaradi izrednega treninga sta oba mojstra izgubila nekaj kilogramov. Ves Newyork je bil v zadnjih urah pred spopadom silno vznemirjen. Vse gostilne in restavracije so bile prepolne. Nemška parnika »Europa« in »Hamburg« sta pripeljala iz Nemčije 2500 Nemcev, angleški veleparnik »Queen Mary« pa je pripeljal izredno veliko Angležev. Računajo, da je samo iz Evrope prišlo do 30.000 radovednežev. Ker je Louis črnec, je bilo te dni v Newyorku izredno mnogo črncev.

Predsednik dr. Stojadinovič se je vrnil iz Italije

Kranjska gora, 23. junija. AA. Včeraj popoldne je dopotoval iz Italije v Slovenijo ministrski predsednik dr. Milan Stojadinovič v spremstvu svojega šefa kabineta dr. Dragana Protiča. Dr. Stojadinovič je prestopil mejo pri Ratečah-Planici.

Bolzano, 23. junija. AA. Predsednik jugoslovanske vlade dr. Milan Stojadinovič je s soprogo in jugoslovanskim poslanikom v Rimu Boškom Rističem predsinoč. prišel v Bolcan.

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinovič si je včeraj ogledal moderne italijanske ceste na visokih Dolomitih. S tem obiskom se zaključuje bivanje predsednika dr. Stojadinoviča v Italiji.

Posvet nemških voditeljev s češkoslovaško vlado

Praga, 23. jun. o. **Danes se je v Pragi začel sestanek voditeljev nemške manjšine v ČSR, katerega je sklicala vlada. Sestanka se udeležuje zunanji minister dr. Krofta. Na njem se posvetujejo o vladnih predlogih glede manjšinskega statuta.**

Politični odbor ministrov je imel svojo sejo tudi včeraj in je pretresal zakonski predlog, katerega so izdelali predstavniki zainteresiranih resorov na osnovi načel in navodil, ki jih je ta ministrski odbor svoječasno postavil. Ministri so osvojili nekatere izpremembe v tem zakonskem predlogu. Jezikovni zakon bo imel ustavni značaj. Pri tem pa se pojavlja vprašanje, ne bo li treba zaradi teh izmenjav ustanoviti posebno zakonodajno telo. To bi pomenilo, da bi v pogledu oblike morali ta zakon oddvojiti od narodnostnega štatuta. Izpremembe jezikovnega zakonskega predloga so potrebne zategadelj, da se ta zakon prilagodi jezikovnemu razvoju ter da se do zadnje podrobnosti izpelje načelo jezikovne enakosti v praktični zgodovini.

Novi poslanik barcelonske vlade v Argentini Ossorio y Gallardo je včeraj dospel v Buenos Aires.

Vesti 23. junija

Mati angl. kraljice Elizabete, grofica Straadmoreska, je sinoči nenadno umrla. Zaradi tega bodo angleški kraljevi obisk v Parizu najbrž odložili.

300 velikih javnih del bo začela danes ameriška vlada po vseh Združenih državah. Zanje je določenih 100 milijonov dolarjev.

Nekaj nemških špijonov, ki jih je 18 pred kratkim prijela ameriška policija in odkrila s tem največje vohunstvo po svetovni vojni, bodo izročili angleškim oblastem, ker so ugotovili, da je vohunska organizacija imela podružnico tudi v Angliji.

Nemška vlada je vzela državljanstvo bivšemu ministru v centrumski vladi in kapitanu torpedovke Gottfriedu Treviranusu, njegovi ženi in trem otrokom. Dr. Treviranus je pobegnil iz Nemčije leta 1933.

O stanju angleške državne obrambe je govoril minister Inskip včeraj na shodu v Hastupshireju in dejal, da je ta obramba zadovoljiva.

Nova pogajanja o bivših avstrijskih dolgovih so se začela včeraj med zastopniki Nemčije in zastopniki angleškega finančnega ministrstva v Londonu.

Do spopadov je prišlo včeraj v litvanski prestolnici Kaunasu, kjer so Nemci demonstrirali, prepevali hitlerjevsko himno in pri tem ranili štiri policaje. Demonstracije so se začele ob prihodu velikega nemškega parnika »Preussen« v Kaunas.

Italijanski tenorist Schipa, čigar film »Vivere« smo gledali te dni v Ljubljani, tožI filmsko družbo, pri kateri je bil najet, za veliko odškodnino, ker je priobčila v listih neke njegove slike, ki tenoristu, kakor trdi, jemljejo umetniški ugled.

Nemški poslanik v Londonu von Dirckens je včeraj imel dolg razgovor s predsednikom vlade Chamberlainom.

Brazilija bo kmalu spet začela plačevati svoje dolgove, ker se je njen gospodarski položaj pod sedanjo vlado zelo izboljšal, je izjavil francoskim listom predsednik braziljske državne banke.

Spominska svečanost v čast 45 čeških legijonarjev, ki so jih avstrijske oblasti med svetovno vojno dale ustreliti na bojiščih ob Soči, ker so prestopili k nasprotniku, je bila včeraj v Brnu.

Trgovina med ČSR in Bolgarijo je lani zrasla na 120% v primeri z predlanskim letom.

Za 80 milijonov pezet srebra je prišlo včeraj v francosko pristanišče Havre in ga nakladajo na parnik »Ile de France«, ki ga bo odpeljal v Newyork. Zlato je poslano na zasebne naslove.

V Moskvi so zaprli sovjetskega poslanika v Parizu Suriča. Suriča so pred kratkim povabili na informativen razgovor v Moskvo.

Dosedanji odpravnik poslov papeškega nuncija v Burgosu msgr. Antoniutti je imenovan za apostolskega delegata v Kanadi. Na njegovo mesto v Burgos pride msgr. Cicogniani.

Plebiscit o prepovedi narodno-socialističnih o ganizacij zahtevajo levičarske stranke v švicarskem zveznem okrožju Baselu, ki meji na Nemčijo.

Zveza časopisnih agencij, ki je lani imela svoj kongres pri nas, je letošnje zasedanje v Oslu zaključila. Prihodnje leto bo kongres v Moskvi, ki se ga pa cela vrsta držav ne bo udeležila.

Preosnovo egiptovske vlade bodo izvedli, ker je odstopil notranji minister Said Dufi paša.

Dva angleška bombnika sta se zaletela nad trdnjavo v Singapooru. Šest letalcev je pri tem našlo smrt.

Volitve bodo v Angliji v kratkem, kakor je napovedal minister John Simon.

Velike demonstracije so priredili v Budimpešti poraženemu nogometnemu moštvu, ki je zastopalo Madžarsko v bojih za svetovno prvenstvo. Demonstracije je policija zadušila šele po dolgotrajnih naporih.

Mednarodna delovna konferenca je končala svoje zasedanje v Ženevi. Naš socialni minister Cvetkovič je tujim zastopstvom in pa vodstvu delovnega urada priredil slovesno kosilo. Ministru Cvetkoviču so vsi udeleženci izražali priznanje za socialni napredek Jugoslavije.

Nemiri v Palestini se še niso polegli. Ubitih je bilo več ljudi in so Arabci na več krajih presekali bodečo žico, s katero je prepregena meja med Palestino in Sirijo.

Udeležbo italijanske trgovine in industrije na mednarodnih sejmih v Belgradu, Zagrebu in Solunu bo organiziral narodni fašistovski zavod za zunanjo trgovino.

Zaradi vohunstva so zaprle francoske oblasti dva Španca ter enega Francoza, ki so prebivali ob špansko-francoski meji v kopališču Biaritzu.

Končni službeni izidi irskih volitev so naslednji: de Valera je dobil 77 poslancev, Cosgrave 48, delavska stranka 9 in ostale stranka 7. Uradni izidi so bili znani v treh dneh, torej veliko prej kakor v ČSR, odkoder jih še do danes, skoraj po štirinajstih dneh, ni.

Mednarodni kongres optikov se je začel v Florenci. Udeležuje se ga 20 držav.

Prisrčen sprejem ameriških Srbov

Ljubljana, 23. junija.

Ljubljana je danes ob 8 najprisrčneje in najiskreneje pozdravila in sprejela ameriške izseljence Srbe. Iz Pittsburga, kjer je župan dr. Adlešič navezal bratske stike z mnogimi izseljenci, je prispelo 140 izseljencev, po večini članov »Srbskega narodnega saveza«, pa tudi 10 Slovencev z družinami. Iz Newyorka so odpotovali na luksuznem parniku parobrodne družbe Cunard-Line »Aquitania« in so danes z monakovskim brzovlakom preko Jesenic prispeli v Ljubljano. Ko je vlak obstal, je godba »Zarja« zaigrala izseljencem v pozdrav. Glavni voditelji so izstopili in se pozdravljali z g. županom.

G. župan **dr. Adlešič** jim je nato v kratkem, toplo izrečenem govoru želel dobrodošlico, poudarjajoč, da prihajajo miljeni bratje prav ob 20-letnici ustanovitve enotne jugoslovanske države. Pred 30 leti se je kralj Peter I. peljal skozi Ljubljano (živel kralj!). Želeli smo ga pozdraviti Slovenci. Žal to ni bilo mogoče, ker je bilo pozno ponoči. Policija nas ni pustila na kolodvor. Izrečno nas veseli, da prihajate ob 20-letnici ustanovitve naše države k nam, da nam še povečate to veselje. G. župan jim je želel, da prežive v domačih krajih najlepše dneve in da obiščejo tudi našo divno Slovenijo. Glavni voditelj izseljencev g. **Kristoforovič** se je g. županu za iskrene besede prav prisrčno zahvalil, v izredno čast mu je, da se more zahvaliti g. županu, ki so ga izseljenci že pozdravljali v Pittsburgu. Med izseljenci so možje, ki žive v daljni Ameriki že po 30 in celo po 46 let in bodo šele sedaj videli zedinjeno domovino.

P. **Zakrajšek** je izseljence pozdravil v imenu Rafaelove družbe, v imenu odsotnega bana je izrekel dobrodošlico izseljeniški referent g. **Fink,** v imenu Narodnega izseljeniškega odbora g. **Makše** in v imenu Zveze za tujski promet g. **Valašek.**

Mednarodni mladinski tabor:

Tehnične priprave orodje in nastopajoči

(Nadaljevanje s 1. strani.)

»Kakšno orodje pa bodo uporabljali naši tekmovalci pri orodni telovadbi, kakšno lahkoatleti, kdo vse nas bo zastopal pri tekmovanjih in pri nastopu. Kolikšno bo približno število nastopajočih?«

»Moram Vam zatrditi, da se za tako pomembno prireditev, kot je naš tabor, nismo bali nobenih, še tako velikih izdatkov. Kupili smo samo najmodernejše telovadno, kakor tudi športno orodje. Med drugim smo si nabavili prave olimpijske zapreke za tek čez prepone. Te zapreke so železne in so prve olimpijske zapreke v naši državi sploh. Prvič so na njih tekmovali atleti preteklo nedeljo, ko je bil olimpijski dan in sta na Stadionu tekmovali lahkoatletski reprezentanci Julijske Benečije in dravske banovine. Imena naše mednarodne telovadne vrste (posamezniki) bi radi izvedeli. Sedem jih bomo postavili, in sicer: Varška, Natlačena, Železnika, Legana, Janeža, Franca Kermavnerja in Turšiča. Nikari pa ne mislite, da sva midva s Kermavnerjem Ivom že kar tako za med staro železo! (Odločno sem odmajal z roko, saj sem oba ta dva naša mojstra videl še pred nedavnim in se prepričal, da se mirne duše lahko kosata še s katerim koli tujim ali domačim telovadnim virtuozom.) Nisva ne! Hudo nama je, ker ne bova mogla nastopiti, toda žal sva zaposlena z drugim delom. Kermavner bo vodil vsa tekmovanja z načelniškega odra nad tribuno, jaz pa bom moral biti desna roka spodaj v areni. Sposobna pa se počutiva oba še prav tako, kakor pred leti in še danes se zlepa ne ustrašiva koga na orodju. Dela je zares ogromno in kdor samo bere naše notice po časopisju (kaj je s to rečjo, kaj z ono, kje se dobi to, kje drugo, kam se je treba obrniti itd.), si misli, to že pride samo od sebe, to so že nekako uredili! Presneto malo »nekako«! Kermavner je bil ves dan na Stadionu, vodil trening naše telovadne vrste, skrbel za celotno tehnično ureditev nastopov, jaz pa sem imel na grbi — in še imam — druga pripravljalna dela. Kar nič prostega časa nama ni ostajalo, ne pozimi, pa tudi seveda zdaj še ne. Saj veste, da se prava stiska in zadrega prične šele »tik pred«! In ta »ti kpred« traja že ves prejšnji teden, pa še malo nazaj. Zadnje dni pa je postal še posebno aktualen.«

Članov - za dve areni

»Koliko ljudi bo nastopalo na teh prireditvah?«

»Pri prostih vajah nastopi — tako smo izračunali — hkratu lahko samo 2700 ljudi, prijavljenih pa je samo *članov* toliko, da bi že z njimi samimi lahko dvakrat napolnili areno. Vsi ostali, to so članice, mladci in mladenke, pa bodo vsak oddelek *zase* areno že napolnili. V poldrugem letu organiziranega dela smo dosegli tolikšen odziv med slovensko mladino. *Nikdar poprej orlovska organizacija ni bila tako mogočna, kakor sta zdaj Zveza fantovskih odsekov in Vodstvo dekliških krožkov.* In to po poldrugem letu svojega obstoja!«

»Odkod boste dobili glavni lahkoatletski kader?«

»Predvsem iz Ljubljane, iz Celja, iz Maribora in z Jesenic. V Ljubljani imamo prav dobre lahkoatletske talente. SK Planina je zadnje čase vzgojila solidno in mnogo obetajočo mlado lahkoatletsko gardo. Kar bo lahkoatletskih tekmovalcev iz Ljubljane, jih bo dala Planina. Tekmovali pa bodo seveda juniorji zase in seniorji zase. Takoj pa Vam moram podčrtati razveseljivo dejstvo, ki sem ga opazil: mladci se izredno zanimajo za orodno telovadbo! V izrednem številu so se tudi prijavili za tekme. Deklet, ki bodo prišla v Ljubljano, je za zdaj prijavljenih preko 5000, ni pa nobenega dvoma, da to število ne bi šlo preko 6, pa tudi preko 7000! Mislim, da bodo tuji poročevalci kar gledali, kako smo mogli zbrati — tako majhen narod — tako velike množice. Da, tuji poročevalci! Teh bo na našem mladinskem taboru navzočih prav lepo število.«

Vreme

»*In če bi prireditve slučajno oviralo slabo vreme?*«

»Prava reč! Nič hudega! Nastope in vsa tekmovanja, kakor tudi defilé bomo izvedli v vsakem vremenu! Naša mladina ni razvajena. Kolikokrat moči naše fante in naša dekleta dež, pa ne gredo s polja. Niso to morda kakšni rahločutni miljenčki in maziljenčki, ampak zdrav rod, ki se vsake malenkosti ne ustraši. Program, ki smo si ga bili začrtali, hočemo izvesti, pa naj že bo vreme lepo ali pa grdo, kakor hoče!«

»Na sporedu imate tudi večerne telovadne akademije.«

»Prva bo drugi dan naših prireditev, 27. junija. To bo mednarodna telovadna akademija. Na tej akademiji bodo nastopili najboljši telovadci vseh, na našem taboru nastopajočih narodov, in sicer s samimi izbranimi točkami. Dalje bo akademija Zveze fantovskih odsekov in Vodstva dekliških krožkov. Ta akademija bo v glavnem ponovitev spomladanske akademije, le s to razliko, da bodo tokrat nastopili samo zmagovalci. Potem smo postavili na spored češkoslovaško akademijo. Bratje Čehoslovaki bodo po svojem programu izvajali najmodernejše telesno-kulturne vaje. Vse tri akademije bodo izredno zanimive. Zanimanje zanje je že danes zelo veliko ter bo žal vsakomur, kdor bi si jih ne šel — te ali one — ogledat.«

Prihod tujih gostov in tekmovalcev

»Kdaj pa bodo prav za prav prišli gostje in tekmovalci?«

»Češkoslovaški tekmovalci se bodo pripeljali že v petek z vlakom ob pol osmih. Razumljivo, ker si žele nekoliko ogledati teren, pred tekmovanjem še malo trenirati, nato pa se pošteno spočiti, da bodo v odločilnih urah sveži in pri močeh. Francozi bodo prišli v soboto, malo pred polnočjo. Ostali pa bodo v Šentvidu, kjer bodo prenočili; tam smo jim namreč poskrbeli za »kvartir« v škofovih zavodih. Šentvidčani se že pripravljajo, da jih bodo sprejeli. Počakali jih bodo na kolodvoru, fantje in dekleta v kroju, narodne noše, civilno občinstvo, godbe. Priredili bodo naši vrli Šentvidčani tudi bakljado. Postavili se bodo, kajne? V nedeljo, dne 26. junija, pa se bodo pripeljali Čehi, in sicer s tremi posebnimi vlaki. Ob osmih zjutraj bodo prišli tisti, ki so iz Brna in okolice. S tem vlakom se bodo pripeljali tudi zastopniki organizacije. Organizirali smo svečan sprejem, ki ga bo oddajal tudi radio. Predstavniki raznih naših organizacij bodo pozdravili drage goste. Prisotna bo Češka Obec, Jugoslovansko-češkoslovaška liga, češkoslovaški konzul, predsednik mesta Ljubljane, člani Zveze fantovskih odsekov ter Vodstva dekliških krožkov. Ni dvoma, da se bo ob tej priliki na peronu zbralo tudi mnogo našega zavednega občinstva. Čehoslovake bo na peronu sprejela častna četa fantov v krojih. Komaj bo prvi sprejem v kraju, bo že pripeljal drugi vlak, in sicer pičle tričetrt ure za prvim. Ta vlak bo pripeljal udeležence iz Prage in okolice. Tretji vlak pa bo prispel le četrt ure za drugim ob devetih. Z njim se bodo pripeljali udeleženci iz Přerova in okolice. Ko bodo v kraju vse pozdravne svečanosti, se bo formiral sprevod, ki bo krenil po Miklošičevi cesti proti realki. Tod bodo vsi češkoslovaški udeleženci našega mladinskega tabora porazdeljeni na stanovanja. Ostali narodi, ki bodo prišli na naše prireditve, bodo v Ljubljani deloma že v soboto, deloma pa v nedeljo dopoldne. Radi bi vedeli, kako bo s sodniškim zborom? Vsak mora na mednarodnih telovadnih tekmah postaviti za vsako disciplino in k vsakemu orodju — zaradi pravila nepristranosti — najmanj po enega svojega sodnika. Predsednik sodniškega zbora pa bo izvoljen na sestanku, ki ga bodo priredili sodniki vseh, na naših tekmovanjih zastopanih narodov, po svobodni izbiri. To je po tem takem seveda še odprto vprašanje.«

Se nekaj številk in podatkov

»Dvanajst do petnajst tisoč članov Zveze fantovskih odsekov ter Vodstva dekliških krožkov bo šlo v sprevodu na glavni dan našega tabora, ste dejali. Petnajst tisoč samo članov in članic, ki so organizirani v ZFO in VDK!«

»Boste videli, da jih bo prej še preko petnajst tisoč, kakor manj! Prava armada bo to! Pomisliti morate, da je treba vzeti v poštev še neko drugo dejstvo: v sprevodu bodo tudi člani »Prosvetne zveze« in drugih organiziranih zastopstev; ti pa bodo postavili številko, ki bo dvakrat večja od prejšnje; takole na 30.000 računamo, pa vem, da smo še skromni. Marsikdo bo pogledal, ko bo šla ta silna ljudska vojska skozi našo belo Ljubljano. Impozantna pa bo zvečer tudi bakljada in tudi za godbo bo dobro preskrbljeno za časa tabornih dni. V našem sprevodu bo igralo približno 15—20 godb. Po cestah, po katerih bo šel sprevod, bodo nameščeni zvočniki, ki bodo posameznim, po dolžini sprevoda razporejenim godbam prenašali enoten takt, takt vojaške godbe. Sprevod bo filman, prav tako pa bodo filmane tudi vse prireditve na Stadionu, vsa tekmovanja in nastopi, zlasti še glavni nastop. Za informacije bodo med tabornimi dnevi skrbele informacijske pisarne. Glavna informacijska pisarna bo poslovala v prostorih kolodvorskega misijona. Poskrbeli pa smo tudi za dobro izvežbane reditelje, ki so se izšolali v posebnih tečajih. Ti bodo razmeščeni po vseh važnejših križiščih, pred prenočišči in v njih, na kolodvoru itd. Za informativno službo smo pritegnili še posebne vodnike, ki dobro poznajo naše mesto. Seveda nismo pozabili na tolmače za razne jezike. Kader tolmačev bo obsegal preko petdeset ljudi. Rediteljski zbor sam bo štel od šest sto do sedem sto mož. Postojanko bo imel na učiteljišču, tam bo kar pravo taborišče. Na dvorišču bo kuhinja; že zdaj stoje tam vzidani kotli. Reditelji bodo na učiteljišču stanovali, tam bodo imeli svojo pisarno in tudi svoj telefon. Stadion je že dobro pripravljen in urejen za tekmovanja. Vse je na svojem mestu. Za odbojko imamo pripravljena kar tri igrišča; prijavilo se je namreč izredno veliko število moštev. Zdaj še postavljajo in urejajo lesene blagajne. Zunaj Stadiona delavci pridno izravnavajo ob južnem zidu neravno zemljo. Ob tem zidu bo namreč zaseden ves prostor z okrepčevalnicami in stojnicami. Tudi prehrano se nam je posrečilo dobro organizirati. Za organizirano članstvo smo jo oskrbeli prav ceneno, po res ljudskih cenah na prostoru SK Primorja, nasproti Stadiona, dalje v bližini bežigrajske šole ter sploh v najbližji okolici Stadiona. Ostali pa se bodo hranili po privatnih gostinskih obratih. Sicer pa tozadevna potrebna navodila itak izdajamo — kakor tudi vsa druga napotila — v dnevnem časopisju. Za pokale in darila bi radi zvedeli, koliko jih je? Do zdaj smo jih dobili dva in trideset, toda imamo jih najavljenih še nekaj!«

Najin pogovor teče. Izvem, da je vsa tehnično-gradbena dela vodil na Stadionu g. inž. Porenta. Izvem, da bo Stadion za časa slavnostnih dni imel svoje posebno omrežje. Izvem, da bo ta naša najponosnejša in najmogočnejša športna naprava, Stadion, kot ga srednja Evropa ne premore, za slavnostne dni še prav posebej okrašena z jambori, da bo obilo vencev in zelenja, kakor se ob taki priliki spodobi. Posebne ojačevalne naprave bodo prenašale povelja in rezultate. Vprašam g. Hvaleta, kdaj je prav za prav dozorela misel tega mladinskega tabora in kdo je zanjo dal pobudo. Sami fantje in dekleta so občutili vročo željo, da bi čimprej prišlo tako daleč, da bi lahko pripravili in uresničili to zamisel. In po poldrugem letu je zdaj, tik pred uresničitvijo. Iniciatorji in glavni delavci pri tej stvari so bili in so nekdanji najagilnejši delavci bivše orlovske organizacije. Podjetni duh pa ne miruje; ni še v kraju, da, še niti pričela se ni naša manifestacija, — in že mislijo delavci, ki so oživotvorili ljubljanski mladinski tabor, na drugo leto, na pot v Prago. Ideja Zveze fantovskih odsekov in Dekliških krožkov se širi in krepi od dne do dne. Novi odseki kar rasto — kakor gobe po dežju. Staro pravilo se tod vnovič potrjuje: kjer je akcija, tam je tudi reakcija. Ni še dolgo tega, ko se naša slovenska katoliška mladina pod prejšnjimi režimi, ki so bili krivični in nasilni do vsega, kar ni po kolenih lezlo pred njimi, ni smela skoraj ganiti, kaj šele, da bi se zbirala in bodrila k skupnemu, konstruktivnemu delu. Zdaj pa se je vse izpremenilo; pokazala se je reakcija. Slovenska mladina se naglo organizira. Mlada, dolgo zadrževana moč širi svoja silna krila v mogočen polet.

Pozno je že. S strahom se ozre neutrudljivi delavec na uro. Dovolj sva se porazgovorila za danes. Saj se bo morda še dobila jutri ali pojutrišnjem prilika za dve, tri besede. Prisrčno se poslovivа.

Krasna razstava na STŠ

Ljubljana, 23. junija.

Danes je zadnji dan pomembne razstave na srednjetehnični obrtni šoli. Nikakor ne smemo prezreti te razstave, ki nam nazorno kaže, kako velikega pomena je obrtna šola, ki letos praznuje 50 letnico svojega obstoja. Kdo bi si mislil, da pri nas kaj takega zmorejo, ko nikoli ne slišiš lepe in dobre besede o naših obrtnikih. Koliko jih je, ki ne priznajo našim obrtnikom sposobnosti in le tujce v nebo povzdigujejo. Toda že ta malenkostna razstava nam jasno pove, da to ni res. Gotovo je, da nismo prvi, a zadnji tudi nismo. Precej vzporedno rinemo z drugimi kulturnimi narodi, čeprav nismo velik in preveč bogat narod. Dasi so nas vedno pritiskali k tlom tujci, so naše bistre glave in pridne roke ustvarile to, s čimer lahko tekmujemo z drugimi.

Odkrito moramo priznati, da je pri napredku našega obrtništva v zadnjih 50 letih očito pripomogla srednjetehnična obrtna šola. Še večja misija jo pa čaka v današnjem tehničnem času.

Razstavljenih je mnogo izdelkov, vendar niso mogli razstaviti vsega, ker prostor ne zadostuje. V prvem in drugem nadstropju so vse sobe polne. V šoli sta dva oddelka: delovodski in srednjetehnični oddelek. Na delovodskem oddelku se učijo več praktičnega, dočim se na srednjetehničnem bavijo z raznimi teorijami. Učenci drugega oddelka imajo možnost za nadaljnje študije. Učenci delovodskega oddelka postanejo mojstri in pomočniki.

Vsi izdelki so fini in okusno izdelani. Človek dobi vtis, kakor da bi to delali izučeni in z dolgoletno prakso izurjeni ljudje, ne pa učenci prvega in drugega letnika. Prvi je delovodski strojni oddelek. Razstavljeni so različni kovinasti predmeti, ki služijo za orodje. Iz te sobe prideš v elektrotehnični inštalacijski oddelek, kjer so razstavljeni razni načrti o vodih in izpeljavah. Zanimiv je precej velik aparat za omagnetenje in razmagnetenje, ki so ga izdelali učenci delovodskega in elektrotehničnega oddelka pod vodstvom strokovnega učitelja g. Friderika Malnerja. Nato stopiš v sobo, kjer so razstavljeni predmeti, ki so izdelani s pomočjo elektrotehničnega varjenja. Tukaj je tudi razstavljenih precej radio-telegrafskih aparatov. Zanimiva je oddajna in sprejemna postaja na 3 meterske valove. Oddelek za radiologijo je bil osnovan pred kratkim in ga vodita prof. Nardin in strokovni učitelj g. Avgust Župančič. V drugem nadstropju je v petih sobah prikazano delo v arhitektonskem gradbenem oddelku. Mnogo mladih talentiranih učencev, bodočih gradbenikov, razstavlja svoje načrte in skice. Ta oddelek ima na šoli največ učencev in celo nekaj učenk se zanima in študira to stroko. Ljubljana bo pridobila na novih lepih stavbah, ko bodo dorasli. Zanimivo je pogledati v sobo, kjer so razstavljeni instrumenti, ki so jih izdelali učenci banovinske šole za glasbila. Prikazano je, kako se izdela violina po Stradivarjevem načrtu. Učencev na tej šoli ni mnogo, so pa zato ti, kar jih je, zelo talentirani. Tu poučuje strokovni učitelj g. Miha Mušič.

Nadvse je pa zanimiv kiparsko-rezbarski oddelek. Razstavljene so modelacije in kiparski izdelki. Precej kipov in modelov je razstavljenih, še več jih pa niso mogli zaradi pomanjkanja prostora.

Za učeenci prav nič ne zaostajajo učnke, ki razstavljajo zanimive in lepe stvari. Ljubljanskim damam se ni treba bati, da bo zmanjkalo lepih modelov za obleke in perilo. Prvi oddelek je oddelek za prikrojevanje in šivanje perila. Že nekatere učenke iz prvega letnika so naredile lepe in svojevrstne kose. Nato pridemo v sobo, kjer so razstavljene obleke. Nazorno so pokazani vzorci različnih čipk; naših narodnih, srbskih, japonskih, perzijskih itd. Če bi hoteli naštevati imena posameznih učenk, bi morali navesti kar vse po vrsti. Nekaj posebnega in lepega in vrednega občudovanja so umetna dela. Neekateri izdlki so res krasni: različni zglavniki, albumi, preproge itd.

Vsa razstava je skrbno pripravljena in organizirana. Čast vsem, ki so pripravili to razstavo. Tudi učencem vsa čast.

Usodni streli na belgrajskem kolodvoru

Uradnik „Šipada" ranil dva do smrti, dva pa hudo poškodoval

Belgrad, 23. junija.m. Na belgrajski železniški postaji se je nocoj pred odhodom drugega brzovlaka, ki zapusti Belgrad ob 23.10 in odpelje proti Zagrebu in Ljubljani, dogodil strahovit zločin. Neposredno pred odhodom brzega vlaka, ko je bil srednji peron poln potnikov, je pred skupino uradnikov lesnega podjetja Dobrlin-Drvar stopil uradnik tega podjetja Krešimir Blaževič. Z bliskovito naglico je potegnil revolver iz žepa in izstrelil na skupino uradništva več strelov. Streli so zadeli Tihomirja Divljana, inspektorja mnistrstva za gozdove in rudnike, Tugomirja Arežanina, uradnika vojaške bolnišnice, Bogdana Kalebija, ravnatelja »Šipada«, in Pera Balbija, trgovca iz Drvarja.

Belgrad, 23. junija. m. Lesni trgovec Pero Balbija, na katerega je streljal snoči uradnik Šipada Krešimir Blaževič, je podlegel dobljenim poškodbam že med prevozom v bolnišnico. Tihomir Divjak, višji svetnik v ministrstvu za gozdove in rudnike je umrl na operacijski mizi. Oba ostala ranjenca imata težke poškodbe, vendar nista v smrtni nevarnosti.

Morilca Krešimirja Blaževiča so na komisarijatu železniške policije zaslševali vso noč. V začetku ni hotel priznati ničesar, le to je neprestano poudarjal, da je znorel in da naj ga ga pošljejo v umobolnico. Pozneje pa se je le premislil in je začel počasi priznavati svoj zločin. Izpovedal je, da se je nanj pripravljal že dalj časa. Kmalu pa je tudi ta svoja priznanja skušal spet preklicati.

Policija je ugotovila, da je Blaževič koval že dalj časa svoj načrt za ta napad. Zato je svoje žrtve tudi neprestano zasledoval in čakal na ugodno priliko, kdaj se bo mogel maščevati nad njimi. Da jih ne bi izgubil, je celo najel sobo v hotelu »Petrograd«. Ko so snoči omenjeni odšli na postajo, je odšel za njimi. Tik pred odhodom vlaka je izvršil svojo namero.

78 letni trdovratni samomorilec

Maribor, 23. junija.

V Slivnici pri Mariboru se je včeraj popoldne pripetil svojevrsten primer samomora, o katerem govori zdaj vsa okolica. Pod vlak se je vrgel 78-letni posestnik Rec Rudolf iz Radzele. Izvršil je samomor nenavadno trdovratno. Najprej se je hotel nastaviti brzovlaku, ki prihaja ob pol 3 popoldne iz Maribora. Postavil se je na tir, vendar pa ga je lokomotiva vrgla v jarek ob progi. Kljub poškodbam, ki jih je pri tem dobil, se je Rec vendar še zvlekel na sosedni travnik, da tam počaka na prihod osebnega vlaka, ki pripelje tja ob pol 5 popoldne. Ko je zaslišal, da vlak prihaja, se je vlegel čez tir. Samomor se mu je tokrat posrečil. Kolesa lokomotive so ga prrezala na dvoje, da je bil na mestu mrtev. V smrt se je odločil iti zaradi domačih razprtij.

Pevski zbor Glasbene Matice ima drevi ob 20 zadnjo vajo vsega mešanega zbora pred običajnimi letnimi počitnicami. — Odbor.

Dijaki z veliko maturo, ki so že potrjeni za vojaško službo in bi radi letošnjo jesen nastopili svoj kadrski rok, naj se vsaj do prvega avgusta t. l. zglase med 11 in 12 pri poveljstvu ljubljanskega vojaškega okrožja — soba 16 — v vojašnici vojvode Mišića na Maistrovi cesti. Izven Ljubljane bivajoči, a ljubljanskemu poveljstvu pripadajoči dijaki se lahko zglase pismeno.

Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani ima svoj VII. redni občni zbor v četrtek 23. t. m. ob 8 zvečer v restavraciji »Zvezda« z običajnim dnevnim redom. Člani in absolventi pridite polnoštevilno.

Andrew Smith: Bil sem delavec v Sovjetski Rusiji

23

Odgovoril sem ji:

»Če gre za kavo in za slaščice, bi bil veliko srečnejši, če bi bil to lahko plačal ceneje, toda to ni od mene odvisno. Zakaj se ne pritožiš zaradi tega? Kar se pa tiče delovnih pogojev po tovarnah, o tem bom govoril, kar se bo meni zdelo. Brigajo me tvoje grožnje! Saj imam še vedno svoj ameriški potni list. Ko mi bo tega dovolj, vam bom pokazal hrbet. Torej te prosim, da se brigaj za svoja šila in kopita!«

Doumela je, da je šla čez dovoljeno mejo in je poskusila napako popraviti s tem, da se je silila biti prijazna in je začela govoriti medeno in pomirljivo. V hotelu je kar mrgolelo vohunov, ki so oprezovali tod za različne sovjetske urade. Ti so hoteli po skrbeti, da tuji izletniki ne bi prišli pod kak škodljiv vpliv in da ne bi pri tem morda odkrili kosca resnice.

Kako si člani komunistične stranke v Rusiji prizadevajo skrivati resnico o delavskih razmerah v državi in kako skušajo slepiti tujce, o tem najbolje priča naslednji dogodek, ki sem ga, v kolikor se tiče Sipka, zvedel šele dolgo pozneje:

Ko je Sipka zapustil Rusijo, je šel v ČSR, potem pa v Združene države, kamor ga je organizacija poslala, naj gre okrog na vrsto predavanj. Med svojim govorjenjem je nesramno kazal poslušalcem črni in grenki ruski kruh ter trdil, da je to običajna hrana delavcev in ljudstva — na Češkoslovaškem!

V Združenih državah je na stotine komunistov in njihovih prijateljev, ki so videli, na lastne oči videli trpljenje in strahotno pomanjkanje, ki ga trpi rusko ljudstvo. Toda kljub temu so se na pritisk stranke odločili, da bodo ali molčali, ali pa da bodo govorili tisto, kar je resnici najbolj nasprotno.

Časinov obisk v Ameriki.

Časinov je bil ravnatelj orodnega oddelka v A.T.E. Na zunaj je bil zelo zanemarjen, vedno kosmat, grivo je imel dolgo in kuštrasto, lase so mu padali prav do ramen. Bil je prava in dovršena podoba kozaka. Na sebi je noč in dan imel vedno isti suknjič iz umazanega usnja, kožuhovinasto čepico na glavi, na nogah pa poleti in pozimi »valenke«.

Časina so po vseh odsekih poznali kot najbolj trapastega od vseh tovarniških ravnateljev.

Nekega dne leta 1932. je neka delavka, zaposlena pri polirnem stroju, napisala v tovarniški vestnik zbadljiv članek na Časina. Ni bilo treba prav dolgo, pa so jo prestavili od njenega stroja k mogočnemu drobilcu za jeklo. To delo je segalo čez moči ene same ženske, zlasti pa je bilo nemogoče za tako majhno, drobno in prosojno bitje, kakršno je bila Volja.

Šla je torej k zdravniku in se vrnila s spričevalom, ki je potrjevalo, da je telesno nesposobna za ravnanje s takim strojem. Pokazala je listek Časinu, ki jo je ozmerjal z ničvrednico in dejal, da uganja komedijo. Nazadnje jo je postavil pred vrata tovarne.

Delavci so bili zaradi tega razburjeni in so hoteli sklicati delavsko zborovanje ter se zavzeti za stvar. Toda Volja je temu nasprotovala. Dejala je:

»Saj ni vredno. Kar je stranka sklenila, to bo potrjeno. Bolje je, da iščem posla drugje.«

Ta dogodek kaže, kaj in kakšen je Časin v resnici bil.

Julija 1934. so ga poslali v Združene države, ker je bil važen in zvest član stranke, da bi tam študiral ameriško tehniko in delovne načine, da bi potem vodstvu pomagal izboljšati delo v naši tovarni.

Vrnil se je januarja 1935.

Takoj po njegovi vrnitvi so sklicali vse delavce na zbor, da bi slišali, kaj bo Časin povedal o svojem potovanju. Po nekaj kratkih tajnikovih besedah je stopil na oder Časin.

Osuplo in začudeno mrmranje je preletelo množico delavcev. Nihče ni prepoznal Časina.

Njegovi divji brki so bili izginili. Bil je gladko obrit. Njegova okrogla postava je kazala rožnato in svežo polt, čisto tako kakršno imajo mladi prašički. Ostrižen je bil po dobri ameriški modi. Nosil je brezhibno belo srajco, v kravati je imel zatknjeno zlato bucko. Nosil je nadvse elegantno rjavo obleko, ki mu je stala kakor rokavica. Lakirani čevlji so se lesketali kakor zrcalo. Vsak gib roke je pokazal drago zapestno uro.

Časin ni bil govornik. Začel je predavanje z navadnim nosljajočim glasom.

»Tovariši, strah me je bilo iti na obisk v Ameriko, to ogromno državo, ki se postavlja, da ima najbolj razvito industrijsko delavnost na svetu. Mislil sem, da bom tam našel temu primerne delovne pogoje. Ko sem ob prihodu v New York videl vse ogromne stavbe, sem mislil, da sem v raju.

Toda, ko sem se izkrcal, so se začela razočaranja. Po ulicah srečujete tam tisoče in tisoče delavcev, ki umirajo od gladu. Pogled nanje me je globoko zadel v srce. Ali je to bila tista bogata Amerika?

Tovariši, saj razumete, zakaj je tako? To je delo kapitalistov, pijavk, ki sesajo delavsko kri. Delavci so jim postavili tovarne, donebnike in železnice.

Šel sem s sovjetskimi odposlanci obiskovat parke. Kaj sem videl tam? Vsepovsod ljudi, ki umirajo od gladu. Telesa teh siromakov, ki so se zvijala v smrtnem boju, so bila nakopičena in natlačena drugo ob drugem kakor polena po klopeh, po tleh, povsod. Tisti, ki so imeli v sebi še kaj življenja, so bili pomilovanja vredni, umazani, v cunjah, bosi. Blizu tam so se vrstile javne kuhinje za siromake, kamor so hodili beračit kruha.

Nisem mogel verjeti očem. Takih prizorov nisem videl še nikjer, niti v fašistični Nemčiji

Od tu in tam

S svojo glavo je plačal stavo, kdo je večji junak, neki Jurij Jevtič iz Petrovca pri Prištini. Jevtič in njegov prijatelj Nazije Ismailovič sta se nekega dne začela pričkati o tem, kdo od njiju je večji junak. Seveda je hotel vsak od njiju biti močnejši. Nazadnje sta se temeljito sprla, da je Nazije zagrozil Jevtiču, da ga bo ubil. Jevtič ni dolgo čakal na dan, ko se je Nazije zglasil pri njem in ga prosil, naj pride iz hiše na prosto. Komaj je Jurij, ki ni slutil ničesar, stopil iz svoje hiše, je Nazije oddal nanj nekaj strelov iz samokresa in ga na mestu ubil. Sodišče je morilcu prisodilo dosmrtno robijo.

Zaradi borne brazde se je steplo devet bratov in bratrancev v Rizvanovičih pri Banja Luki. — Sinovi Mustafe Duratoviča in sinovi Rame Duratoviča so si bili v jezi zaradi dobre pedi zemlje, ki je mejila na njive obojih. Zaradi tega so se večkrat tudi dejansko spoprijeli. Nekega dne je bilo na eni njivi pet bratov, na drugi pa štirje. Nekaj žaljivk, in že so peli svojo pesem noži, sekire, motike in lopate. Vseh devet je odneslo več ali manj nevarne rane.

Avto s pijanimi potniki je zdrknil s ceste in se zaletel v hišo neke posestnice blizu Obrenovca. Včeraj zgodaj zjutraj se je odpravila iz Belgrada skupina pijanih moških in nekaj pevačič, po prekrokani noči, z avtomobilom na izlet v okolico. Ko so se pripeljali v bližino Obrenovca, je šofer nenadno izgubil oblast nad volanom, da je vozilo vijugasto vozilo po vsej cesti, dokler ni zdrknilo s ceste in se zaletelo v hišo in prebilo steno. Posestnica hiše, ki je nekaj minut prej vstala in šla krmit živino, je ravno o pravem času odnesla svojo kožo, kajti avtomobil se je zaletel skozi steno prav v sobo, v kateri je kmetica spala. Potniki v avtomobilu so bili tako pijani, da so tudi po karambolu spali mirno naprej, kakor da se ni nič zgodilo. Iz spanja jih je zbudil nekoliko manj pijani šofer, ki se je zavedel svoje usode šele ob pogledu na razbit avtomobil. Kljub silnemu sunku se pijancem ni nič zgodilo, le neki pevačici se je odkrhnila konica »lepega noska«.

Ravnatelja podjetja, ki ga je bil odpustil iz službe, je zaklal delavec Petar Zlatunič iz Splita. Delavec je bil zaradi svoje malomarnosti odpuščen iz službe pri podjetju »Split«. Trdno uverjen, da je odpust delo ravnatelja Bojiča, je Zlatunič vzel dolg kuhinjski nož in počakal ravnatelja pri izhodu pisarne. Čim se je Bojič pokazal pri vratih, ga je Zlatunič naskočil in ga večkrat smrtno nevarno ranil. Ranjenec bo poškodbam najbrž podlegel.

Belgrajsko gledališče je odpustilo, odnosno prekinilo pogodbeno razmerje z dvema odličnima ruskima igralcema Pavlovu in Grečevi. Oba ta dva odlična ruska igralca in režiserja smo imeli priliko videti tudi v Ljubljani, kjer sta nam pokazala vse velike odlike globoke igre in močne režije. Kaj je belgrajsko gledališče pripeljalo do tega, da je odpustilo svoja najboljša igralca, se ne ve. Čim pa se je v javnosti raznesla vest o njunem odpustu, se je takoj oglasilo sarajevsko gledališče, ki bo sprejelo Grečevo in Pavlova med svoje člane, ker hoče z njuno pomočjo vzgojiti kader mladih igralcev in režiserjev.

Izredno vroče zborovanje so imeli pred nekaj dnevi učitelji iz okraja Sremska Mitrovica. Dve ostro ločeni skupini sta nastopili na zborovanju. Opozicija je krivila odbor raznih nepravilnosti, zlasti pa nepoštenosti pri volitvah odbora, medtem ko so člani odbora s temperamentnimi govori te obdolžitve zavračali. Kako »vroče« je bilo na občnem zboru, dokazuje najbolj primer nekega učitelja, ki mu je med silno plamtečim govorom izpadel — zdrav zob. Dogodek je vsem, tudi najbolj razgretim, privabil smeh na usta.

Svojega brata je zaradi koščka zemlje ubil Božidar Radosavljevič iz Vlasotincev. Brata se že dolga leta nista zastopila. Vzrok prepiru je bila zemlja, ki sta si jo po smrti očeta razdelila. Drug na drugega sta se jezila, da sta bila pri delitvi oškodovana. Hristo je medtem prebil že deset let v ječi, ker je bil ubil v pretepu nekega fanta. Čim se je povrnil domov, je začel groziti bratu Božidarju, da ga bo poslal na drugi svet. In res je brata naskočil z motiko v rokah, čim sta se ponovno srečala na samem. Božidar je pred bratom zbežal domov, snel puško in Hrista ustrelil, čim se je pripodil pred njegovo hišo. Čeprav je bil strel smrtonosen, se je Hristo pobral s tal in zgrabil Božidarja. Ker je bil bolj krepak, je Božidar obrnil puško in s kopitom pobil brata do smrti. Besen in ves divji je tako dolgo tolkel po truplu, da je na drobne kosce razbil njegovo glavo. Potem se je sam prijavil oblastem.

V Zagreb je včeraj prišel član glavnega odbora demokratske stranke dr. Milan Grol, da se bo sestal z nekaterimi vodilnimi člani zagrebškega dela Združene opozicije. Prevladuje prepričanje, da bo Grol poskušal urediti tudi vse potrebno za obisk dr. Mačka v Belgradu, katerega napovedujejo časopisi za 8. julij.

Dva znana športnika sta se stepla v nekem šibeniškem hotelu. V Šibenik je prišel znani splitski nogometaš Benčič v družbi golmana Čuliča, da bi tamkaj najela nekaj boljših igralcev »Osvita« za svoj splitski klub »Hajduk«. Voditeljem domačega kluba to »kapranje« ni bilo povšeči in je zato šel eden izmed njih — Peter Rončevič — v hotel, da bi prepričal odvzemanje dobrih igralcev. Ker beseda ni zalegla, se je Rončevič poslužil svojih pesti in Benčiča temeljito oklestil. Sele prisotnim gostom se je posrečilo oba »odlična« športnika razdvojiti. Po tem dogodku sta jo morala splitska športnika odkuriti nazaj v Split.

V Split so danes zjutraj priplule tri francoske bojne ladje, ki so pred dnevi obiskale Boko Kotorsko. Pri vhodu v pristanišče jih je pozdravil oddelek naših bojnih ladij, po številu 14 edinic. Poveljnik pristanišča kapitan vojne ladje Kuster je potem priredil gostom na čast velik banket v hotelu »Ambasador«.

Na Vidov dan bodo v splitski ladjedelnici porinili v morje novo zgrajeni rušilec »Ljubljana«. Svečanosti se bodo začele že ob sedmih zjutraj. Kumovali bosta soproga načelnika glavnega generalnega štaba Nediča in soproga ljubljanskega župana ga. Adlešičeva. Kot poročajo zagrebški časopisi, bo za to slovesnost vozil iz Ljubljane poseben izletniški vlak.

Velikega krapa, na čigar hrbtu je čepel orel — ki lovi ribe — so z mrežo potegnili iz Donave somborski ribiči. Predvčerajšnjim sta se na Donavi pri Somborju zgodili dve smrtni nesreči, ko sta se utopila en delavec in en orožnik. Ko so ribiči iskali trupli, so zajeli v mrežo velikega krapa in na njegovem hrbtu mrtvega orla. Orel se je pri lovu zakadil v ribo in ji tako globoko zasadil svoje kremplje, da jih ni mogel izdreti, ker je bila riba pretežka. Tako sta potem oba poginila.

Viški požar povzročil nad 2 milijona škode

Hrabrost gasilcev — Nekateri več i požari

Ljubljana, 23. junija.

Ko reporter hiti v naglici zbirati važne momente pri požarnih katastrofah, marsikaj mogoče pregleda ali pa mu kaj izbegne mimo, kakor v velikem filmu. Kdor je doživel hude požarne katastrofe, ve pač oceniti včerajšnji veliki požar na Brdu pri Viču, ko je bilo uničeno veliko, trinadstropno glavno poslopje tovarne Združenih opekaren, ki je bila zaradi živahne stavbne sezone v polnem obratu. V pritličju se je nahajala velika peč in raven še 19 drugih peči, ki so pravkar bile napolnjene s 70.000 komadi strešne opeke. V prvem nadstropju kakor v pritličju so se nahajali razni stroji za obdelovanje in pripravljanje opečnega materiala. V gorenjih dveh nadstropjih je bila sušilnica, kjer se je sušilo 500.000 komadov opeke.

Vsa opeka je bila uničena in zanimivo je, da je prav ta napol posušena opeka silovito gorela.

Kdor je opazoval požrtvovalnost vseh gasilcev brez razlike, kdor je videl njih mirnost in discipliniranost, mora pač izreči vsem gasilcem najiskrenejše priznanje, da so z največjim pogumom in junaštvom vztrajali v hudem boju proti besnemu naravnemu elementu. Nikdo se ni skrival, vsakdo je prijel za delo, ki mu je bilo odkazano. Pri mnogih razpršilcih sta morala biti po dva gasilca, kajti motorke so po ceveh bruhale ogromne množine vode z velikanskim pritiskom.

Mnogi gasilci so vztrajali po 12 ur na pogorišču. Okoli poldneva je bil požar v glavnem udušen. Na razvalinah glavnega poslopja so tleli še tramovi. Gasilske čete so opoldne zapustile pogorišče, na katerem so stali samo poklicni gasilci pod poveljstvom g. Furlana in g. Rozmana. Tudi prostovoljni gasilci pod poveljstvom g. Pristovška so ostali naprej na straži. Poklicni in prostovoljni ljubljanski gasilci so stražili pogorišče do 17. Bili so neprestano nad 12 ur v težki, nevarni in požrtvovalni službi. Vsi so bili popolnoma izčrpani. Sploh so se naši gasilci izkazali kot pravi junaki, pripravljeni žrtvovati sebe za bližnjega imetje in življenje.

O opekarni sami smo že kratko navedli nje lastnike. Glavni ravnatelj opekarne je g. Vekoslav Karo, ki ima stanovanje v upravnem poslopju, katero je bilo tudi v veliki nevarnosti.

Od 17 naprej celo noč so na pogorišču stražili viški in brdski gasilci. Sedaj je minila vsaka nevarnost, da bi eventuelno izbruhnil ponoven požar.

Kakor vsak hujši požar, je tudi viški med vrstami gasilcev zahteval žrtve, ne sicer smrtnih, toda mnogi gasilci so dobili hujše poškodbe, skoraj vsi pa lažje. Gasilcem so padali tramovi na noge, a se za udarce še zmenili niso. Delali so naprej z vsemi napori in silami. Že včeraj smo navedli imena nekaterih poškodovanih gasilcev. Med poklicnimi so bili 3 poškodovani, od prostovoljnih ljubljanskih pa 2 in sicer Butara Anton, čevljar. Močne ureznine na desni roki. Pomoč je iskal na ambulanci OUZD. Kavčič Anton ml., orodjar pri prostovoljnih gasilcih. Na levo nogo mu je padel goreč tram, mu prežgal čevelj in ga močno opekel.

O vzrokih požara zaenkrat ne moremo reči nič pozitivnega. Širijo se najrazličnejši komentarji nepoklicanih in nemerodajnih ljudi, ki hočejo o vsaki stvari vse najtočneje in najeksaktneje vedeti. Danes bodo pogorišče pregledale posebne komisije. Ljubljanska policija pa je uvedla že včeraj najpodrobnejše poizvedbe, kako je požar nastal.

Ob tej priliki se mnogi stari Ljubljančani, zlasti pa gasilci, spominjajo na večje požare v zadnjih desetletjih.

Med vojno je pogorelo velikansko skladišče Balkan. Škoda je segala v milijon kron. Uničenega je bilo izredno mnogo živeža in blaga. Leta 1919 januarja je nastala velikanska eksplozija v mali smodnišnici na Gradu. Tam so se nahajali sodi bencina in municije. Eksplozija se je pripetila okoli 2 ponoči. Požar je bil silovit. V letu 1921 sta na glavnem kolodvoru na stranskem tiru zgorela dva vagona bencina v sodih. Takrat sta postala žrtvi tega požara dva gasilca: Levec in Žargi. Pozneje, okoli leta 1925, je bil velik požar v tovarni Žabkar na Dunajski cesti. Požar je uničil celo prednje poslopje. V vevški papirnici sta bila pred leti dva velikanska požara.

Združene opekarne so bile za to tovarno zavarovane pri zavarovalnici »Sava«, ki ima svoje uradne prostore v palači Obče zavarovalnice na Sv. Petra cesti 2. Zavarovalnina je znašala okoli 5 milj. din. Točnejšo škodo bodo pač ugotovili cenilci in strokovnjaki. Mnogi zatrjujejo brez pretiravanja, **da bo škoda znašala nad 2 milj. din.**

Za mariborski stadion

Banovina odstopi 3 ha zemljišča v najem za dobo 66 let

Maribor, 22. junija.

V Mariboru nismo dosedaj imeli primernega prostora, na katerem bi se lahko razvijale velike slavnosti na prostem, ki bi služil za velike sportne prireditve in zborovanja naših organizacij. Agilni SK Maraton, ki deluje že toliko let z vso agilnostjo na športnem polju, se je moral stiskati na skromnem prostoru na Livadi, ki služi sedaj za vežbališče in športno udejstvovanje tudi mariborskim fantovskim odsekom. Vedno bolj je zaradi tega rasla potreba po primernem zemljišču, na katerem bi se dal zgraditi večji športni stadion, kakor ga ima na primer Ljubljana. Sedaj pa bo po zaslugi mariborskih vodilnih krogov in s pomočjo banske u rave v Ljubljani tudi Maribor dobil velik stadion. V Mariboru se je osnovala stavbna zadruga »Stadion«, ki ji načeljuje bivši oblastni predsednik dr. Josip Leskovar, podpredsedstvo pa je prevzel mariborski župan dr. Juvan. V odboru so same znane osebnosti iz mariborskega katoliškega gibanja. Banska uprava je odstopila tej zadrugi zelo primerno zemljišče na bivšem racerdvorskem posestvu ob Vrbanovi cesti v najem. Je to okrog 3 ha velik prostor, ki ga je izrabljala svoje dni opekarna, vse dosedaj pa je bil zamočvirjen in je služil deloma tudi kot ribnik. Ta prostor se bo dal brez vsega osušiti ter bo imel naravne tribune, kakor jih ima ljubljanski stadion. Najemno pogodbo, ki se glasi na dobo 66 let, je g. ban dr. Natlačen že podpisal in odobril. Zadruga »Stadion« bo pričela takoj z deli, da bo mariborski stadion čimprej dograjen ter izročen svojemu namenu. Maribor bo s tem stadionom pridobil krasno športno igrišče, ki bo našim telovadnim in športnim organizacijam primerno služilo, obenem pa se bodo na njem lahko vršile vse prireditve velikega obsega, za katere dosedaj nismo imeli primernih prostorov.

Zastopniki kat. kmetijskih organizacij iz ČSR na poti v Ljubljano

Na meji so jih pozdravili odborniki Društva absolventov kmetijskih šol

Maribor, 22. junija.

Včeraj popoldne so prispeli iz Češkoslovaškega prvi udeleženci mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani. So to zastopniki češkoslovaških katoliških kmetijskih organizacij, ki so s svojim obiskom hkrati vrnili lanskoletni obisk naših slovenskih kmetijskih strokovnjakov na Češkem. Prispeli so z avtobusom ter so prekoračili mejo v Št. Ilju včeraj ob 6 zvečer. Na meji so jih pozdravili predstavniki naše organizacije absolventov kmetijskih šol. Mariborska mestna občina je priredila skupno z Društvom absolventov kmetijskih šol gostom sinoči prisrčen pozdravni večer v veliki dvorani hotela Orel.

Pozdravni večer je otvoril in vodil predsednik ZAKŠ Janez Ovsenik. V uvodnih besedah je izrazil veselje nad obiskom češkib gostov ter jim zagotovil našo ljubezen do češkoslovaškega naroda in države. Nato je pozdravil odličnejše češkoslovaške goste, kakor vodjo izleta g. Riperja, g. Tomažeka, tajnika Riške združenih »lidovih absolventov hospodarskih škol«, tajnike savezov lidovih zemljedelcev g. prof. Chybika za Brno in inž. Cuhra za Prago, nadalje zastopnika lidovih akademikov g. dr. Zelineka, g. Fišerja kot zastopnika svaza lidovih čeparov. Sledila je himna Kmečke zveze, nakar je predsednik pozdravil odlične naše goste, ki so prireditev počastili s svojim obiskom: zastopnika bana g. okrajnega glavarja dr. Šiško, zastopnika prevzvišenega škofa lavantinskega kanonika dr. Mirta, g. podžupana Žebota, zastopnika kmetijskega oddelka ban. uprave in kmečke zveze g. ban. svetnika Puša, okrajnega načelnika Eiletza, ravnatelja Hrastelja, tajnika Prosvetne zveze dr. Aleksiča, inž. Eiselta, častnega člana ZAKŠ g. Aplenca, g. Drolca, okrajnega kmetijskega referenta Filipiča, predsednika češkoslovaške lige dr. Kukovca in prof. Šedivya in druge. Za našo in češko himno so goste pozdravljali zastopniki naših oblasti, društev in ustanov, ter vzbujali spomine na naše skupne boje in prijateljstvo, ki je Čehe in Slovence vedno vezalo. Bratje Čehi so se za vse iskreno zahvalili.

Danes so se izletniki udeležili sv. maše na Slomškovem grobu, ki jo je ob pol 7 daroval g. rav. Hrastelj. Po ogledu vinarske šole, kjer jim je ljubeznivo razkazoval nasade in znamenitosti zavoda g. ravn. Priol ter jih je nad vse ljubeznivo pogostil, so popoldne dragi gostje v spremstvu zastopnika banske uprave g. Puša in zastopnika ZAKŠ Toneta Bantana nadaljevali pot proti Ptuju in dalje skozi Zagreb proti morju. Za mladinske dneve pridejo v Ljubljano, nakar se preko naše lepe Gorenjske vrnejo v svojo domovino.

Neoljeni apneni dušik uničuje uši

Letošnje leto je leto uši. Na hmelju, sadnem drevju in vrtnem grmičju je vse polno uši, ki uničujejo rastline. Z 2% škropivom neoljenega apnenega dušika lahko uničimo to zalego.

Na 100 litrov vode vzamemo 2 kg neoljenega apnenega dušika. Dušik moramo dobro presejati, tekočino pa stalno mešati, da se dušik ne vsede na dno škropilnice. Na ta način se lahko najhitreje ter najceneje rešimo uši. Kmetovalci, preiskusite to novo učinkovito in enostavno sredstvo proti ušem!

Za bernardince in volčjake raste zanimanje

Vsem lastnikom psov, zlasti pa takim, ki se bavijo z vzrejo mladih psov, je znana bolezen, ki se imenuje pasja hripa (pri nas ji po nemškem pravijo »štaupa«). Mladi psi kaj radi obolijo na tej bolezni, pa povečini tudi poginejo. Znanost pa je tudi proti tej nalezljivi bolezni znašla lek v obliki seruma, ki gotovo pomaga. Po serumu je veliko povpraševanja, zlasti bogatejši lastniki psov dajo svoje ljubljence cepiti, da ne bi oboleli in poginili. Serum je začel izdelovati serološki zavod na veterinarski fakulteti v Zagrebu. Za izdelovanje seruma pa rabi pse in sicer take, ki so primerno odporni in veliki, da dajo dovolj krvi. Predvsem so to bernardinci in volčjaki. Pri nas pa je psov obeh pasem zelo malo. Še največ jih redijo v Mariboru in okolici. Zaradi tega se je mudil pred nekaj dnevi v Mariboru profesor veterinarske fakultete v Zagrebu Jenko ter se je zanimal za nakup bernardincev in volčjakov. Z nakupovanjem je poveril znanega veterinarja in strokovnjaka za zdravljenje psov dr. Keluca. Zaradi tega je nastalo med lastniki bernardincev in volčjakov veliko zanimanje za vzrejo obeh pasem, ker jim je cena močno poskočila. Za mladega bernardinca zahtevajo že do 2000 din, za volčjaka pa 1000 din in še čez. Če bi rabil zavod za izdelovanje pasjega seruma veliko teh psov, potem se bo vzreja bernardincev in volčjakov skoraj bolj izplačala, kakor živinoreja.

Z ozirom na razna vprašanja sporočamo vsem udeležencem izleta v Trst, na Doberdob in Sveto Goro, Kalvarijo, sledeče: Od naših oblasti ne potrebujemo nobenih potnih dovoljenj in vam zato ni potrebno delati nikakih korakov, ker bomo mi sami preskrbeli tako pri naših kot pri italijanskih oblasteh. — Zveza bojevnikov do danes še ni nikogar odbila ali črtala. Pač pa bomo morali za skupni potni list sezname s podpisanimi slikami na prednji strani vsaj 12 dni pred odhodom predložiti kr. italijanskemu konzulatu v pregled, zato je skrajni rok prijav določen do konca tekočega tedna. Kdor se še namerava udeležiti izleta, naj pohiti s prijavo. — Kogar ne bi mogli sprejeti s seboj na potovanje, mu bomo po odbitku upravnih stroškov vrnili denar. Zveza bojevnikov, Ljubljana, Kolodvorska ulica 25.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največja	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost (1—10)	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	764·3	28·8	17·0	74	6	0	—	—
Maribor	763·2	25·5	19·0	80	6	W_3	—	—
Zagreb	768·1	31·0	15·0	90	0	SW_1	—	—
Belgrad	767·9	32·0	16·0	70	0	0	—	—
Sarajevo	768·9	30·0	11·0	80	0	0	—	—
Vis	766·5	28·0	18·0	60	0	0	—	—
Split	767·3	33·0	21·0	50	0	0	—	—
Kumbor	766·6	29·0	19·0	70	0	SE_1	—	—
Rab	767·7	28·0	20·0	40	0	0	—	—
Dubrovnik	766·4	28·0	21·0	50	0	0	—	—

Vremenska napoved: Precej oblačno toplo vreme, krajevne nevihte.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo iz noči do 5.20 popolnoma jasno, nakar so se pojavile na severni in vzhodni strani plasti lahkih oblakov, ki so se do 9.30 zopet zgubili. Do 12.10 je bilo popolnoma jasno, nato pa so se pojavili srednji oblaki, ki so se do 17.10 močno razširili. Ob 18.40 se je popolnoma pooblačilo, ponoči pa je bilo le deloma oblačno. Popoldne je pihal precej močan južnozapadni veter.

Koledar

Danes, četrtek, 23. junija: Edeltrud.
Petek, 24. junija: Janez Krstnik.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Obvestila

Tivar obleke, vodeča znamka v kakovosti, modi in ceni. Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

Akademski pevski zbor Moravan iz Brna izvaja na svojem koncertu v nedeljo, dne 26. t. m. v Unionski dvorani izključno le dela iz češkoslovaške literature. Na sporedu so zastopani naslednji skladatelji: Smetana, Janaček, Križkovski, Krička, Axman, J. B. Foerster, Blažek, Suk in Novak. Zbor vodi dr. Josip Veselko. Začetek točno ob 21, predprodaja vstopnic pri blagajni Kina Union. Prav tam se dobi tudi podrobni spored.

»Beli angel«, film o ustanoviteljici »Rdečega križa«. V kinu Union se predvaja od danes naprej krasen film o zgodovinski osebnosti mlade Florence Nightingale, ene najpožrtvovalnejših žena na svetu. Prikazuje nam, kako je prišlo po njeni zaslugi do velike in ene najplemenitejših svetovnih organizacij, do mednarodne organizacije Rdečega križa. Bilo je leta 1850, ko so v Londonu bile vse bolnišnice nesnažne in pravi pekel za bolnike. Preiskava, kateri je načeloval bogati Nightingale, je doma pripovedoval o strašnih razmerah, v katerih žive pacienti. Njegova hčerka Florence se je ob očetovem pripovedovanju odločila postati bolničarka in posvetiti svoje življenje negi bolnikov. Čeprav so ji doma branili izvršiti načrt, ki si ga je zastavila, je ona končno prodrla s svojim naklepom in prišla v londonsko bolnišnico, kjer je začela svoje plemenito delo. Prišlo je do izbruha kolere, nastala je vojna proti Rusiji in bolničarko Nightingale so poslali na fronto. Z največjo požrtvovalnostjo je premagala vse težave, negovala e ranjence tako, da je dobila priimek »Beli angel« in da jo je končno sama kraljica Viktorija pozvala k sebi in jo odlikovala za svoje človekoljubno delo z največjim priznanjem in odlikovanjem. Film je pretresljiv življenjski roman plemenite žene in ga vsled tega najtopleje priporočamo v ogled. — Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa.

Mestni vojaški urad v Ljubljani bo v ponedeljek, dne 27. t. m. zaradi čiščenja prostorov zaprt.

Spored zadnje produkcije ljubljanskega drž. konservatorija, ki bo jutri, v petek, ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani: I. del koncerta začne absolventka visoke šole klavirskega oddelka Hrašovec Silva z Beethovnovo sonato v as-duru, nato sledi Mozartov koncert za plavir v d-duru, ki ga igra Loger Edita in Beethovnov koncert na klavir v c-molu, ki ga igra Adamič Bojan. Mozartov in Beethovnov koncert spremlja orkester drž. konservatorija, pomnožen s člani Podzveze godbenikov in sicer dirigira Mozartov koncert prof. Škerjanc, Beethovnov koncert gojenec Samo Hubad. V II. delu se izvajajo naslednje skladbe: 1. Lully: Suita, igra na klavirju Hrašovec Silva. 2. Rossini: Arija Rozine iz opere Seviljski brivec, poje Ivančič Sonja, pri klavirju prof. Lipovšek. 3. Tomc: Dva stavka iz suite, igra na klavirju Hrašovec Silva, 4. Verdi: Arija Violete iz opere Traviata, poje Ivančič Sonja, pri klavirju prof. Lipovšek Marijan, 5. Liszt: Poziv, Chopin: Valček v e-molu, igra Hrašovec Silva. Gdč. Hrašovec Silva in Loger Edita sta iz šole prof. Janka Ravnika; gdč. Ivančičeva iz šole prof. Foedranspergove, Adamič Bojan iz šole prof. Toneta Ravnika. Natančni spored v Matični knjigarni.

Sedejeva družina vabi svoje člane, rojake in prijatelje blagopokojnega gospoda župnika Josipa Abrama iz Pevme, da ga sprejmejo na njegovi zadnji poti. Pogreb bo v petek 24. t. m. ob 4 popoldne izpred mrliške veže na Vidovdanski cesti.

OPERA. — Začetek ob 20.

Četrtek, 23. junija: Zaprto.
Petek, 24. junija: Zaprto.
Sobota, 25. junija: »Boris Godunov«. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 27. junija: Zaprto.
Ponedeljek, 28. junija: »Cavalleria rusticana, Glumači« Red B.

Operna sezona se zaključi v četrtek, 30. t. m. z uprizoritvijo Puccinijeve opere »Manon Lescaut« za abonente reda Četrtek.

Stanovanja za mladinski tabor

Sobe pri privatnikih. Stanovanjski odsek pripripravljalnega odbora za mladinski tabor sporoča vsem, ki so naročili sobe pri privatnikih, da so za vse rezervirane. Če ne dobe posebnega obvestila, naj se ob prihodu vlaka zglasijo v pisarni stanovanjskega odseka (v palači Vzajemne zavarovalnice), kjer dobe nakaznice. Privatnih stanovanj je še nekaj na razpolago. Vsi, ki žele privatna stanovanja, naj čimprej sporoče stanovanjskemu odseku, Miklošičeva cesta 7-I.

Prenočnina. Stanovanja za sodelujoče člane in članice so razdeljene po ljubljanskih šolah. Vodje odsekov naproša stanovanjski odsek, da od vsakega člana — članice pobere po 8 din za prenočnino ter jo pri prihodu svojega vlaka izroči v pisarni stanovanjskega odseka.

Koliko ljudi imajo evropske države

Na leto se evropsko prebivalstvo pomnoži za približno 4.5 milj.

Po zadnjih važnejših političnih dogodkih v Evropi se je zgodilo tudi marsikaj, kar je vsaj deloma vplivalo tudi na število prebivalcev v posameznih evropskih državah. Največji vpliv na te številke ima gotovo tudi priključitev Avstrije k Nemčiji, da ne rečemo celo španska državljanska vojna. Na podlagi podatkov, ki se nanašajo na letošnji 1. marec, imamo pred očmi tole sliko:

Petere velesile, ki imajo več kot po 40 milijonov prebivalcev, so: Sovjetska Rusija (evropski del) s 137 milij. ljudi, Velika Nemčija 75.7 milij., Velika Britanija (z Gibraltarjem in Malto) 47.78 milijonov, Italija 43.3 milij. in Francija 42 milijonov ljudi.

Od 9 srednjevelikih držav jih je 5 takšnih, ki imajo od 15 do 35 milijonov prebivalcev. To so: Poljska 34,830.000, Romunija 19,620.000, Francova Španija 15,500.000, Jugoslavija 15,410.000, Češkoslovaška 15,340.000 prebivalcev.

Od 8 do 10 milij. ljudi imajo naslednje štiri države: republik. Španija 9,500.000, Madžarska 9,150.000, Holandija 8,640.000, Belgija 8,480.000.

Od devetih manjših držav imajo štiri od 6 do 7 milij. prebivalcev, in sicer: Grčija 6,980.000, Portugalska 6,860.000, Švedska 6,380.000 in Bolgarija 6,340000. — Od 3 do 5 milij. ljudi imajo: Švica 4.250.000, Finska 3,860.000, Danska 3,800.000, Irska 3,100.000 in Norveška 2,950.000.

Vse druge države, ki imajo manj ljudi, imenujemo kratko državice. Te so: Litva z 2,550.000 prebivalci, Letonska 1,980.000, Estonska 1,150.000, Albanija 1,090.000, Gdansk 420.000, Luksemburg 303.000, Islandija 120.000, Monaco 25.000, San Marino 15.000, Lichtenstein 11.000, Andora 6000 in Vatikan 1000.

Vsa Evropa je imela v začetku l. 1936 526 milijonov ljudi, po podatkih od 1. marca 1938 pa 535,830.000. Prirastek znaša torej v dveh letih in dveh mesecih 9,830.000, ali povprečno na leto 4,523.000. Letni prirastek v odstotkih znaša 0.86 celotnega prebivalstva

Obisk v belgijskem „raju norcev"

Norci, ki so toliko pametni, da se svoji neumnosti smejejo

Dopisnik francoskega časopisa »Vu« je obiskal znamenito vas Liernieux, ki velja za »raj norcev«. Tamkajšnji kmetje so prevzeli vsak po enega ali več norcev v oskrbo in z njimi dele vesele in žalostne trenutke človeškega življenja. O tem svojem obisku pri norcih je omenjeni poročevalec napisal med drugim tole:

Obiskali smo Liernieux »raj norcev«. Sonce nas je žgalo, ko smo hodili ob reki Ambleve, ki teče med brezami in pašniki v belgijskih Ardenih. Kmalu so se pokazale pred nami male kmečke hiše, pokrite s škriljem. To je kraj Odriment, del raja norcev.

Norci - priljubljeni gostje

Tu živi približno 200 ljudi. So to čisto preprosti kmetje, ki so tesno navezani le na svojo zemlja in živino, s katero skupno garajo. Poleg drugih ljudi prebiva v tem kraju še okoli 50 norcev. V vsaki hiši je navadno le po eden, največ pa trije. Toda, tu ne poznajo imena »norec«. — Imenujejo jih tu gojence, ali pa goste, ki plačajo. Ta označka je tudi čisto pravilna, kajti če ne plačajo za svojo oskrbo sami, pa plača zanje država, vsaj nekaj frankov, če ne več. Kmetje jih smatrajo za sebi enakovredne, z njimi skupaj jedo, delajo, se vesele in žaloste. Ta prevaža gnoj, drugi koplje krompir, tretji je zaposlen spet pri živini in tega posla ne zaupa nikomur drugemu, zopet drugi se igra z otroki, jih umiva ter spremlja v šolo. Nevarnih norcev tu ni, prav gotovo ne. Toda, kdo more reči, kje se norost začne in kdaj utegne postati nevarna? Kdo ve za to mejo med norci in pametnimi ljudmi? Nikdar se v teh krajih še ni zgodilo, vsaj tukajšnji ljudje ne pomnijo, da bi ti norci zagrešili kak večji prestopek. Samo enkrat je bilo, da je nek norec spravil svojega gospodarja v precejšen strah. Po trudapolnem delu je srečal gospodarja, dvignil senene vile proti njemu, kakor da bi ga hotel zabosti. Pa so mu to pravočasno preprečili in stvar se je iztekla po sreči, le gospodar je užil nekaj strahu, to je bilo vse.

Sožitje s temi norci je čisto drugačno, kakor pa drugod, na primer v norišnicah. Zdravniki prihajajo k njim le od časa do časa. Vsak teden enkrat jih obiskujejo, da se prepričajo, kako ravnajo kmetje z njimi, če jim dajo dovolj hrane, če jih preveč ne izkoriščajo in kje se kopljejo. Zdi se mi, da nekateri med njimi celo vedo, kako se je treba pred tem delom na kmetih pametno skriti.

Nepozabni norec

V prvi hiši, katere prag sem prestopil, da bi obiskal norce, je bila trgovina z mešanim blagom. Komaj sem povedal, po kaj sem prišel, že mi je začela trgovka jokaje pripovedovati: »Nobenega »gojenca« nimam več, in zdaj tudi ne maram nikogar več. Imela sem enega. Bil mi je tako drag. Z možem sva se ga bila tako navadila, da nisva mogla biti brez njega. Bil je kot najin otrok. Njegovi domači so nama ga spet vzeli. Veste, zdaj ne morem imeti več nikogar drugega.«

»Kaj mu je pa manjkalo?« sem jo vprašal. In spet je začela tarnati: »Bil mi je tako drag! Vselej je uganil, kakšno bo vreme. Odhajal je na polje in se je zabaval z oblaki in zacopral, da ni bilo dežja...«

Švedska „kraljica" in preveč vneti orožnik

Ni se mogla potolažiti. Poslala me je k sosedi. »Imam v oskrbi samo še »švedsko kraljico« — mi je brž odgovorila, ko sem ji razodel, kaj me zanima. Pokazala je na lepo oblečeno in resno žensko. »Je zelo molčeča. Le redkokdaj jo obišče »kralj«, njen sosed. Ni takšna kot »orožnik«...« Končno sem zvedel tudi za zgodbo o tem orožniku. To je norec, ki je bil prej orožnik in so mu pustili, da je smel nositi uniformo še naprej, čeprav ni opravljal več te službe. Imel je »fiksno idejo«, da mora na vsak način svojo službo opravljati še naprej. Postavil se je ob cesto in pazil na red, kakor je to dolžnost orožnikov Od jutra do večera je ustavljal razne avtomobiliste, ki so se pregrešili proti predpisom cestnega reda. Zvečer je nesel svoje prijave na orožniško postajo. Da ga ne bi užalili, so mu drugi, pravi orožniki vselej obljubili: »Dobro, to bo prišlo na raport!« Nesrečni avtomobilisti niso vedeli, da imajo opravka z norcem in so se v največji zaskrbljenosti, koliko bodo za svoje prestopke kaznovani, začeli oglašati na orožniški postaji in protestirati proti takšni strogosti. Orožniki pa so imeli na ta način le preveč posla, ki ga jim je naredil znoreli »orožnik«. Morali so temu narediti konec in so zato tega »orožnika« oddali na kmete v Lierneux, v družbo drugih norcev.

Brivec, slikar, violinski mojster - a vendar vsi med norci

No, takšnih norcev, kakršen je ta »orožnik«, pa je tu malo. Največ ni prav nič drugačnih, kakor ste vi, ali jaz. In, če bi hoteli tu določiti, kdo je nor, se boste prav gotovo zmotili. V četrt ure sem videl šest norcev. Vsi pa so name naredili tak vtis, kakor, da so čisto pri zdravi pameti. Predvsem naj omenim nekega brivca. Brije svoje tovariše in jih striže. Kakšna je njegova »fiksna ideja«, nisem mogel ugotoviti. Potem sem videl nekega slikarja, ki ga ljudje tako visoko cenijo, da prihajajo celo iz Bruslja občudovat njegova umetniška dela. Pa ne samo občudovat, tudi kupovat. Njegova slikarija je tako čudovita, da človek res ne more niti misliti, da bi bil njen stvaritelj norec. Tudi z nekim odličnim igralcem na gosli sem se srečal. Nenavadno lepe so njegove poteze na obrazu. In če ga kdo prosi, naj zaigra »Madelon«, odgovori: »To je preveč navadno... raje igram Bacha...« Ali je mar to neumnost?

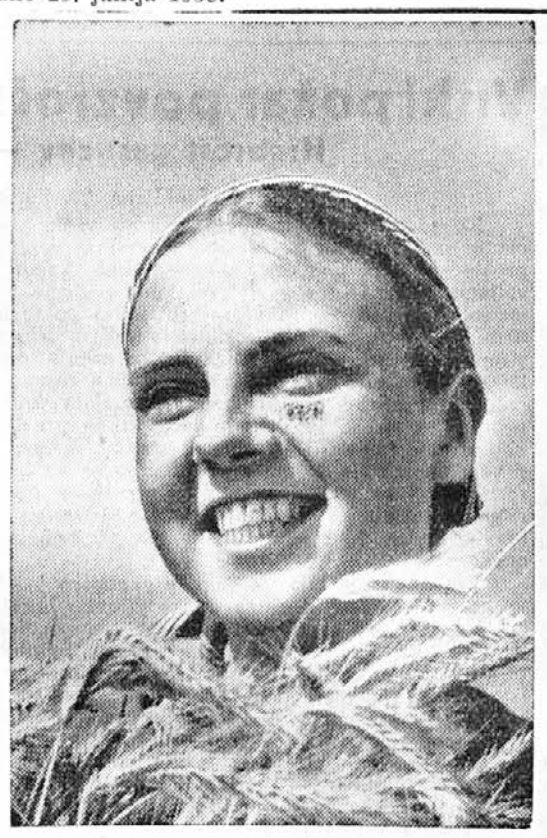

Klasje zori

Francoski vojaki pobirajo drobce bomb, ki so jih vrgla ne nana španska letala na francoskem ozemlju

Za božjo voljo, kdo je zdaj norec!

Ko so poslušali tega čudovitega igralca in občudovali mehki glas njegovih gosli, se mi je približal nekdo drugi in mi pošepetal na uho: »Jaz sem pa car, gospod«. Skočil sem pokonci, kakor da mi je že vse te pametnosti dovolj, ga premeril od nog do glave, ter mu rekel samo: »Ne verjamem«. Videl sem ga namreč, kako se mi smeje, kakor da bi hotel iz mene norce briti. Kljub temu pa sem bil prepričan, da je res car, toda goljufani car, ki se mu zdi, da je neumen in ki se tej neumnosti tudi smeje.

Sto teh norcev sem obiskal in se z njimi pogovarjal. Nazadnje pa res nisem vedel, kje se me drži glava. Nisem mogel razločevati norcev od pametnih ljudi. Že sem podvomil, če nisem morda tudi sam norec.

Končno sem moral zapustiti ta »raj norcev« in se vrniti nazaj v pekel ljudi, ki se o njih dozdaj še nikomur ni zazdelo, da bi bili tudi znoreli.

Sprla sta se, pošteno sprla. Žena ga je obdelavala z vsemi mogočimi in nemogočimi priimki in psovkami, kot: slepar, kača, ničvrednež, kukavica, tepec itd. On pa se ni prav nič zmenil in mirno čital večerni list.

»Podlež, zahrbtnež, goljuf...« Ko je videla, da ga nobena beseda ne gane, je utihnila. Njen mož je bil namreč nogometni sodnik.

Prizor iz filma o ustanovitelzici Rdečega križa »Beli angel«, ki ga bomo videli v dneh mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani. Ka Francis igra v njem glavno vlogo junaške Florence Nightinghalove

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 23. junija: 12 Operni odlomki (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Za zabavo in oddih (plošče) — 14 Napovedi — 18 Operetni napevi (Radijski orkester) — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Zakaj pojdemo v Prago (Engelbert Gangl) — 19.50 Zabavni kotiček — 20 Kresna noč — čudna moč! Polje, gozd, rastline oživijo, živali vse človeško govorijo. Odmevi z dežele v pesmi, besedi in glasbi. Besedilo napisal g. inž. Oto Muck. Izvajajo člani rad. igr. druž. Vodstvo I. P. I. Poleg tega Fantje na vasi in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kresna noč (Koncert Radijskega orkestra).

Drugi programi

Četrtek, 23. junija: Beigrad-Zagreb: 20 Nar. pes., 20.30 Simf. konc., 21.30 Kolacio poje operne arije — *Praga: 19.30* Serenade, 20 Igra, 21.30 Slovaška ples. gl. — *Varšava:* 19.35 Zab. konc., 21.10 Vok. konc., 22 Komorna gl. — *Sofija:* 20 Flavta, 20.45 Bas, 21.15 Ork. konc., 22 Lahka in ples. gl. — *Budimpešta:* 18.30 Vojgodba, 20 Kitara, 21.25 Cig. ork., 22.20 Sonate, 23.10 Jazz — *Trst-Milan:* 21 Igra «Odhod« — *Rim-Bari:* 17.15 Citraški kvartet, 21 Igra «Cesta z okna« — *Dunaj:* 19.25 Opera «Bajazzo«, 20.20 Ples. gl., 21 Zab. progr., 23 Ork. konc., 24 Ork. konc. — *Berlin-Frankfurt-Stuttgart:* 20 Operetna gl. — *Hamburg:* 19.10 Kmečka godba, 20 Ples. gl. — *Lipsko:* 19.20 Simf. ork. in solisti, 20.45 Japonske slike — *Köln:* 20.15 Brahms-Händel — *Monakovo:* 19.15 Opera «Mojstri pevci norimberški« — *Strasbourg:* 20.30 Ork. in solisti, 21.45 Festival.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

9

H gostilničarju je smuknil rumen novec s kraljevo podobo. Možic je zarotniško zašepetal:

»Seveda, gospod.«

Tujec je dejal:

»Dobro. Ali mi torej lahko daste sobo ter mi tam čisto na tihem postrežete, ne da bi pol vasi gledalo? Nimate nič čenčavih žensk v hiši?«

»Jaz bom sam nosil na mizo, monsieur. Kar pa zadeva mojo ubogo ženo, ta že dolga leta več ne čenča.«

Debelušček je požrl vzdihljaj, toda tujec mu je naglo položil roko na ramo in dejal:

»Saj je v nebesih, dragi prijatelj, čisto zatrdno je v nebesih.«

Stopila sta po zavitih kamenitnih stopnicah in prišla na majhno golo ploščad. Gostilničar je zažvenkljal s ključi, odrinil vrata ter stopil h kraju, da bi pustil gosta naprej.

Soba se je raztezala po vsej širini hiše. Na eni strani je okno držalo na dvorišče, na drugi strani pa je drugo gledalo na cesto in od tam spuščalo v sobo nekaj svetlobe.

Debelušček je stopil naprej, vzel svečo iz svetilke ter zakuril. Naložena suha polena so kmalu gorela. Njihov plamen je razsvetljeval nizek prostor s stropom iz brun. V kotu je stala postelja s štirimi stebriči. V sobi je bila še miza, dva počivalnika in nekaj stolov. Na grobi apneni steni je prav nad posteljo visel križ. Na kaminu je stala podoba Louisa Ljubljenega, kakršen je bil pred petdesetimi leti.

Gostilničar je gosta vprašaje pogledal, ta pa je dejal:

»Izborno!«

Debelušček je prižgal svečnike in pripovedoval:

»Do ženine smrti smo sami prebivali tu. Zdaj pa spim doli, da imam služinčad pred očmi. Gospodu bo tu gotovo prijetno. Jed bom takoj prinesel.«

»Čim prej tem bolje! In hlapec naj mi prinese sedlo in torbo. Skrbite, da bo kljuse dobilo dobro jesti. Najprej pa naj mož pride k meni.«

Debelušček je odmrmral ven in kar sopihal od važnosti. Že dolgo ni imel pod streho gosta, ki ne bi bil najprej barantal za ceno.

Takoj nato je bilo slišati, da prihaja hlapec. Bil je to robat fante, velik, da je skoraj zatlačil vrata, ko je s hruščem odložil sedlo in torbe na tla.

Tujec je dejal:

»Poglej najprej samokrese, Francois!«

Zdelo se je, da mož ne razume.

»Tam v torbah na sedlu. Pa jih moraš najprej odpeti!«

Hlapec je storil po povelju. Nežno je prijel samokresa in ju položil na mizo.

Tujec je vzravnan stal ob peči. Odprl je plašč, da bi spustil gorkoto k sebi. Pri tem je pokazal dolgi meč z gladkim medeninastim ročajem. Pod obilnimi temnorjavimi kodrastimi lasmi so se mu lesketale jeklenosinje oči. Dolgi, ravni nos, s tenkimi drhtečimi nozdrvmi, nežno zarisana usta in močna brada, vse to je izpopolnjevalo obraz, ki je nenavadno naglo prihajal v izrazu od trde odločnosti do najočarljivejše ljubeznivosti. Tujec je moral imeti kakih trideset let.

»Na kobilo mi pazi! Kliči jo Solange. Krme ji dajaj v vreči, ker iz tujih jasli ne je in dobro jo češi, pa bodi previden, ker rada vščipne. Pa dobro ji nastiljaj.«

»Seveda, gospod,« je dejal hlapec.

Tujec mu je vrgel novec in ga nagnal.

»No, zdaj pa brž! In — Francois!«

»Milostljivi gospod?«

»Ne prihajaj spet sem. Smrdiš po hlevu.«

»Seveda, gospod.«

Mož je s skromnim, pa vendar čudno obupanim gibom pobesil roke, kakor da ga je kdo spomnil na hudo škodo.

A tujec se je že spet smejal:

»Francois, ali bi jutri zjutraj na vse zgodaj spet rad kaj zaslužil?«

»Seveda, gospod,« je zagotavljal hlapec.

»Potem si zapomni: ne povej živi duši, da sem tu. Niti besede ne, razumeš?«

Zdaj se mu je obraz stemnil:

»Če ne, utegne biti nevarno.«

Hlapec je na veliko začudenje spet zagledal prijazen obraz, da se je še sam spustil v bedasto režanje, med katerim so se začele kazati škrbine v njegovih ustih.

Priklonil se je neokretno, kakor da se krivi gora in dejal:

»Monsieur, monsieurja pri nas sploh ni bilo. Jaz monsieurja sploh ne poznam, niti pred Bogom ne.«

»Tako je!« je dejal tujec. In dostavil:

»Zdaj pa pojdi!«

Hlapec je z otročjim krohotom zropotal navzdol.

Tujec je stopil k oknu, ki je držalo na cesto in ga je odprl. Noč je bila jasna in zvezdnata. Pred sabo je videl kos odprtega gričevja. Od tam je prišel. Čisto na desni se je rinil v nebo orjaški zagonetni obris večje gore. V dolini so sijala razsvetljena grajska okna.

Tujec je potegnil stol k oknu in gledal proti gradu.

Tam je zdaj sedela in večerjala . . .

Obraz mu je postal najprej hrepeneč, potem je pa nenadno zbledel v jezi in v žalosti. Sedela je tam z drugim, z drugim . . .

Čez čas je potrkal gostilničar in prinesel na postavku obilno večerjo. Tujec je bil lačen in zelo občutljiv za vonjave. Ta vonj, ki je zdaj polnil sobo, pa je bil za nos in za okus enako prijeten.

Gostilničar je dejal: »Najboljše kar sem v naglici mogel pripraviti.«

Pripravil je jedi na mizo. Postavil je pred tujca skledo juhe, s sekljano kunčevino s kolerabo, bele žemlje in steklenico vina.

»Izborno!«

Tujec je z vidnim zadovoljstvom sedel za mizo, in dejal:

»Česa tako dobrega pa res ne bi bil pričakoval.«

Natočil si je, pokusil vino, potem pa brez obotavljanja izpil do dna.

Gostilničar se pa kar ni mogel odločiti, da bi šel. Stal je pred mizo in pregnetal roke po gubah belega predpasnika. Bil je živa zadrega.

Gost je med tem posrebal juho, pokusil meso in vzkliknil:

»Izborno!«

Potem pa je vprašaje namršil obrvi, vendar je bilo čutiti v tem lahno nepotrpežljivost:

»No?«

Potem se je domislil:

»Ah, seveda!«

Segel je po mošnji in pri iskanju stegnil noge daleč pred se, pod mizo.

Gostilničar pa je dejal kaj klavrno:

»Ne, ne . Monsieur me napak razumejo. Vem, da boste lahko plačali, ko boste šli. Je le zaradi predpisov: gospodu poštarju moramo sporočiti prihod in imena vseh tujcev, ki se ustavijo tu. Prav tako tudi, kaj so. Tujci morajo v dvanajstih urah pokazati svoje papirje. Tak je predpis, če ne, me bodo hudo kaznovali.«

Roke pod predpasnikom so se mu trdno sklenile, ko je nadaljeval:

»Časi so nemirni. Monsieur, po cestah . . .«

Tujec je pa kar nenadno z resnim pogledom hotel vedeti:

»Kaj me imate za pocestnega razbojnika? Razen tega pa, saj nisem še dvanajst ur tu.«

»Odpustite monsieur, ampak kar tako to tudi ni. Gospod poštar je moj brat. Sedi spodaj in že ve, da ste tu. Videl je, ko sem vam nesel na mizo.«

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.